

A SZÓ ÜNNEPE

A SZÓ ÜNNEPE

A SZÓ ÜNNEPE

A SZÓ ÜNNEPE

irodalmi antológia

©*Kék-Fehér Könyvkiadó (2019)*

HEGEDŰS BÉLA (Kecskemét)

---

*" A költő nem költőnek születik,
sorsa teszi azzá"
/ Igeh Sír/*

*" Nekem két hazám lett.
Egyik az , amelyikben élek
a másik pedig ,ami bennem él."
(Igeh Sír)*

Hegedűs Béla Kecskeméten, a Wolker-telepen 1946. augusztus 8-án Csupor pék házában született .

Azon „autszájderek” közé tartozik, kinek lírája tele van költői erudícióval. Költészetének titka képeiben rejlik . Mesterkéletlen képzettársításai kozmikus összefüggéseket érintenek ,ezért hol az impresszionista mesterek pillanatképeit , hol egy-egy szürrealista víziót ,hol meg berzsenyiesen hömpölygő természeti képeket látunk verseiben , melyek mind a lét magasabb értelmét firtatják.

Lírája látható –hallható – követhető.

Első kötete megjelenése 1999-ben olvasóitól a „ Mindenki költője ” megtisztelő nevet érdemelte ki . Soha nem akart író lenni ,vallja „ a költő nem költőnek születik, sorsa teszi azzá.” Kecskeméten 38 éven át műszaki tanárként szerszámkészítő szakmával középiskolában tanított. Több tanítványa országos versenyt nyert.

Közben írogatott .Első versét 1968 –ban írta „ Hatszáz éves Kecskemét ” Városi mozi falán lévő emléktábla olvasása ihlette meg „ Vessen rád kábító hatást ”

Azóta minden korosztálynak ír . Jelenleg 8 kötetben adta át gondolatait az olvasóknak.

Írt egy tükörkeret mester szonettet , melyet lefordítottak német és angol nyelvre. Megírta a Jelky András, a vándor magyar vándor elbeszélő költeményének első kötetét. Hetedik , nyolcadik kötete Budapesten múzeumi gyűjteményben. Köteteit több országban olvassák.

Édes-anyanyelvének szeretete az olvasás és az olvasók megbecsülése érdekében olvasó gyűrűket ajándékozott. Kezdeményezése az országhatáron túl is megállta a helyét .

Az 1956-os történelmi esemény valós megírását a Kana-dában élő Kopácsi Judith író nő társszerzőként még hitelesebbé tette.

Dr. Turai G. Kamil esztéta

Minden ember

Hord valamit minden ember
viszi, cipeli...
Súlya mértékét mindenki maga viseli.
Van ki könnyen cipel nehéz terhet
és mégis futva megy.

Van ki néha meg-megbotlik
feláll tudja, hogy figyelik
és erős emberként megy tovább.

Van ki gyenge
és terhét belül cipeli
a lelkiismeret bent
foszlányokra szétszedi.

De megy egyre távol
húzódik félre, ne lássák -
hogy arcára csorog nehéz verejtéke.

Pártatlanul olvasd

Pártatlanul olvasd e verseket,
hisz személyem úgy sem ismered,
nem hízelgésre szép szavakra vágyom,
úgy diktáld ahogy belülről kivájsz.
És ha bányádban jó mélyre vájtál,
s minden értéket kihánytál,
küld el az értékes rögöket.
Nem tudom, hogy a költők virágágyásában
számomra is akad-e egy éledező virág,
melyet apró rögökkel
szép nagyra táplálhatnék.
Hogy vihetnék-e tápláló rögöt?
A nagy költők mögött
mondd el,
Pártatlanul, protekció nélkül
olvasd át e verseket
hisz személyem úgy sem ismered
és főképp az igazságra vágyom.
Ha elismert költő nem leszek
úgyis csak magam bánom
és a nagy költőket
csak távolról követve
de örökké nyomukba járok.

Oppidum a Nagy- Alföld vibráló kincse

Látod a lila és fehér akácokat a város peremén?
Ötven éve minden évben illatos virágfürtöket
emel a kósza szél, e Oppidum város lüktető erén.
Hatszázötven éve az Alföldön virul és fennmaradt,
nem takarta be a magyar vérrel itatott futóhomok
és búzavirágszínű ege alatt itt a pulzáló híres

Kecskemét

A belváros tenyérnyi parkjaiban az éltető víz tör elő,
csobogása a létet az életet ízével áttetszővé szövi.
Égi langyával szivárványszínes gyöngyeit benne rejteti.
Gyermekekacagások csengve reppennek a lombok alatt,
míg idősek pihennek a ringó árnyékok hűs palástján.
Csendben néznek előre, mint régen, látják elképzeléseiket
az idő hatalmas pitvarán, lám megvalósult
a gondolatok ébredése.

Szorgos nép cselekedeteinek nyoma itt, bíz, tündököl!
Észleled? Vedd észre! Most és holnap is! Lerótt kézfejek
lágyan keresztbe téve, megelégedve barna foltokkal tele.
Majd összekulcsolódva, erősen szívükhöz kapcsolódik.
a munkától elfáradt, megerőltetett,
megöregedett remegő kezek.

Tudd: a múltból hittel hozták a ma visszatükröződő
jelent.

De tudjátok! Kár volt! A menthető műemlékeket a múlt
varázsát, érdekek miatt a mindenki földjével egy síkba
elhantolni.

A demokrácia tán egyszer mindenki számára
elérhető csemege lesz.

A nép itt otthont, családot alapító, alakító
szabadságban boldogan tegyen

Magyar sajátossággal hazánk Európa híres kis ékszerdo-
bozát adjuk át tükröző szemekkel, mosolyráncokkal
büszkén a világnak.

Az idegen édes-anyanyelvűeknek, hogy hétköznapi éle-
tünkbe beletekintsenek.

Sietős kopogások tompa hangja a megkopott sárga fény-
tükreben úszó keramitról visszhangként visszaverődnek.

Léptek nyomán megújult emlékek virulnak az utókor
számára

a ma és a holnap technikája pompázó köntösöket terít.

Eltűnnek a itt ott lefeslett múltat takargató álruhájuk

A hitt a tudománnyal az emberben a jólét felé erősebbé
forrt

Délcegebb alapokra helyezett hangját ereszti az otthonok
felé.

A Nagytemplom megkonduló harang zúgása
mindig biztatón szívünk felé száll.

Szinte belerezeg e város hálája mely hatalmas reményt ad

A mi hazánk jövőt biztosító kicsiny letöredezett Földda-
rab.

Őseink véres könnyeit se a Duna se a Tisza,
míg a Földünkön élet lesz a Kárpát-medencéből
nem tudja hömpölyögve sem kimosni.

Orchideák

Orchideák szirmai libegnek
örök rejtelseit kutatom
parázsló szívednek.

Rebben a szemed
fényes sima fátyla
hűséged villan a napsugárban.

Tisztán rezzen
gondolatod duzzadt árja
ajkaid csillogó palástjára.

Harmatgyöngyök villognak
bársony veretbe
s szemem kutat szemedben

Szeretnék

Szeretnék reggelenként
ébredni Veled.
Föléd hajolva szedni
édes leheleted.
Várni, várni
egy örökkévalóságban
pihenő mosolyod
apró szarkalábjait.
Mikor megbújva
rezegni kezdenek.
Érzem fejed felett
széttárt bársonyos karjaid
felemelkedve átölelnék.
Látom mosolyban kezd
arcod lassan fürdeni.
Pilláid alól kitekintenek
lelkem legértékesebb fényei...

Csak egy néma szónok vagyok!

Csak egy néma szónok vagyok!
Remegő tikkadt ujjaim között
tintától csorgó tollat fojtogatok.
Elég- elég ily módon mocskolni
a tiszta hófehér zizegő papírt,
ha rajta a gondolat nem ébred.
És a szemek nem látják a magyar szót
Nemesnek elgondolkoztató szépnek.

Csak egy néma szónok vagyok!
A három zöldellő halom közül
kilépni a völgyeiből, sem léphetek
álmaimból ébredésemkor eltüntetek.
Még hevesen lángol itt a hullámzó PIROS
a Kárpátok büszke éles csúcsai felett.
Az ég FEHÉR leplébe valamit beleégetett.
sugárzó hője ZÖLDET megóvva melengetett

Csak egy néma szónok vagyok!
Tollam nyomot hagyó nedvét kértem.
Száradjon bele a durva papír rostjaiba
és őrizze őrzőn meg a három szónkat.
A kiháló földjét elhagyó nemzedéknek.
Ne csak akkor vegyék észre, ha felhúzzák
ősi színét vergődve csapkodó lobogónak.
Egy maroknyi belül könnyező magyarnak.

Barangolás

Könnyező szemek partján
egy megtört lélek zokog
gödrében figyeli a vérben úszó
régi színes álmot

Tavirózsák lebegnek
az előtörő vízen
a tónak legszebb virága
kihal talán

A parton a Hold
forró csorgó könnyet
hideg fényével kísér

Koldus lett a lélek
barangolója a titkos éjnek
titokzatos csillaga a fenti térképnek.

HEGEDŰS BÉLA

*Pipacsot és Búzavirágot
szakajtottam*

SZOHNER GABRIELLA

---

*szerzőnk A Magyar Prózáért Irodalmi Díj
pályázat 1. helyezettje*

Hidak

Egész éjszaka csepergett, bánatosan esett, s bár július volt, inkább tűnt őszi, mint nyári esőnek. A levegő nem hűlt le, a meleg pára minden nyitott ablakon bekúszott. Odakinn még szürkesség honolt, amikor felébredtem. Az áporodott, nyirkos levegőben az átizzadt ágynemű szaga megült a hálósobában. Az ablakhoz léptem, hogy egészen kitarjam, minél nagyobb teret adva a valamivel frissebb kinti levegőnek.

- Maris! Csukd be az ablakot! - hallottam váratlanul nagyapám cigarettától rekedtes, csendes hangját.

Az élmény olyan hiteles volt, olyan életszerű és eleven, mintha Papus, akit már hosszú évekkkel ezelőtt elvettek tőlünk az angyalok, most a hátam mögött lett volna. Egész éjjel róla álmodtam. Róla, meg Mamusról. Mamusnak mostanában volt a születésnapja. Friss virágot vittem a nekik a temetőbe, ma éjszaka meg ők jöttek el hozzám. Papus álmomban aprócska gyermekként ringatott, és énekelt nekem. Amíg élt, folyton fázott szegény. Fázott nappal, és fázott éjjel, didergett télen, és nem tu-

dott felmelegedni a legmelegebb nyáron sem. Így volt ez, attól kezdve, hogy egy bajtársával hazatért a Dontól. Ott, a messze idegenben örök időkre átfázott. Ha ő a szobában volt, amikor Mamus ablakot nyitott, egy pillanat alatt megérezte a légáramlatot, és máris rászólt Mamusra:

- Maris! Csukd be az ablakot! A jó lelkedet nyitogasd csak!

Anyai nagyapám alacsony, törékeny testalkatú, keszeg ember volt, barna hajába korán festett a háború ősz tincseket. Vékonyka, hamar beráncolódott arcából aprócska, szomorkás barna szemek pillantgattak a világra, száját akaratosra keskenyítette a fiatalon átélt tehetetlen fájdalom. Lobbanékony természetét, mely ifjúságát jellemezte, éveinek sokasodásával elhagyta, öregségére semmi mást nem kívánt, csak valamennyi ételt, időnként tiszta ruhát és az ágyát.

Mamus sokkal elevenebb teremtés volt. Húsosabb, teltebb testalkatot örökölt, haját tekert kontyban a tarkóján viselte. Őszebb volt Papusnál, a szeme meg olyan kék volt, mint a virágos kertünkben a viola. Elöl gombos, térd alá érő hosszú ruhát, felette kötényt viselt. Köténye zsebéből csuda kincseket tudtam elővarázsolni, ha megengedte, hogy jól belekotorásszak. Indulatosabb volt, haragtartóbb is, és hát igencsak hangosabb is Papusnál.

Ők ketten egészen más emberek voltak, reszelték is egymást rendesen. Egy fiút és három lányt neveltek fel, így mindig volt valami okuk a torzsalkodásra. Egy dolog volt mindössze, amin soha nem kaptak össze. Nappal soha

nem zárták be a kaput. A mi kapunkon bátran beléphetett mindenki, akit még tőlük is szegényebb sorssal illetett a Teremtő. Nem volt nálunk ritka vendég sem a Donnál lábát elvesztő jó barát, sem a pár sarokkal arrébb lakó cifra ruhás, mezítlábas cigányasszony, sem a rászoruló szomszéd. Egyikük ételért jött, másikjuk szerszáért, volt, aki egy pohár borért, vagy egy jó beszélgetésért, egy jó tanácsért. Ha nem volt étel, ha nem volt bor, volt jó szó, vigasz, jóakarát. Papus minden ebédnél otthagyt egy falatot a tányérján, az éhező katonák emlékére, majd a szeme teleszaladt könnyel, amikor azt az egyetlen, drága falatot kikaparta az éjfekete puli kutjának. Példamutatással nevelték emberségre a gyerekeiket.

Én egy végtelenül hideg februári napon születtem a nagy családba, az ötvenes évek közepén. Első unokaként hozott a gólya. Azt mesélték később, olyan zimankó volt azon a napon, hogy a legedzettebb verebek is lefagytak a fáról. Azt is mesélték, hogy engem tényleg a gólya hozott, pontosabban a "gólya néni", aki segédkezett, hogy megláthassam a napvilágot. Nem volt könnyű dolga. Anyám félt, én sem akartam nagyon elindulni, így ket-tőnk akarata sem tett ki legalább egyet, hogy a világra jöjjenek. Ráadásul jó nagyra is nőttem.

Hát megszenvedtünk alaposan! Én hamar elfelejtettem, de anyu sokáig nyomta az ágyat, a gólya néni meg még akkor is emlegette a nem mindennapi születésem, amikor már igencsak nagy lányka voltam. Anyu felépüléséig eltelt legalább négy hét, és még annál is több, mire en-

gem el tudott vinni a védőnőhöz bemutatni. Mamus kísérté, nem engedte el egyedül. Szerinte gyenge volt még. Mamus meséit, amik a születésemről, és az azt követő időkről szóltak mindig is nagyon szerettem. Úgy emlékszem rájuk, olyan pontosan, mintha tegnap ültetett volna utoljára az ölében. Lassan, fokozatosan tudtam meg tőle mindent, ami az emlékezetem előtti időkben történt.

Már iskolás voltam, egy késő őszi napon baktattam hazafelé. Furcsa volt, hogy Mamus, aki egyébként mindig kinn állt a sarkon, amíg meg nem látott közeledni engem, akkor nem volt a megszokott helyen. Kíváncsi voltam, izgatott is, mi történhetett vele.

Ahogy a házunkhoz értem, egy ismeretlen cigányszönyt láttam az udvarunkon, ült a lépcsőn, hosszú, virágos szoknyáját a combja alá simította. Hátracsúszott kendőjét igazgatta, a kendő alól akaratos fürtök buktak a homlokába. Hogy egy vendéggel beszélget Mamus, az mindennapos esemény volt minálunk, ezt az asszonyt azonban még sosem láttam.

- Ő az a kislány, aki Apolkával együtt nőtt?- kérdezte az ismeretlen asszony, miközben tetőtől talpig alaposan megnézett magának.

- Ő az - válaszolta Mamus.

- A jó Isten áldja meg érte mindnyájukat Maris néni! - Mi is lett volna velünk maguk nélkül?

- Ugyan már, Mancika! - szabadkozott Mamus! - Csak azt tettük, amit szívünk-lelkünk diktált.

Mamus aztán egy táskát adott a néninek, aki nagy hálálkodások közepette köszönt el Mamustól. Megsimogatta a hajamat, és rám mosolygott. Fáradt, halovány, szürke szemeiből gyűrött arcára görgött egy könnycsepp. Mamus a kapuig kísérte, onnan még utána szólt:

- Gyere máskor is Mancika, és hozd el Apolkát is, úgy szeretném látni!

Mancika csak biccentett a fejével, mezítlás, rikító ruhás, apró alakja hamar eltűnt a házak és a sövényből nyírt kerítések mögött.

- Ki volt ez a néni? - érdeklődtem nagy igyekezettel Mamustól. Ő az ölébe ültetett.

- Na, gyere te kis kíváncsi! Amikor először vittünk téged a ligába, több kismama várakozott egy-egy aprócskával. Március volt már, a nagy hidegek elmúltak, de még barátságatlan szelek fújtak, elkelt a fűtés, meg a meleg ruha. Különösen abban a helyiségben kellett a meleg, ahol a piciket le kellett vetköztetni, ahol megmérték a súlyukat, a hosszúságukat, meg azt is, hogy mennyit szopiztak. Az egyik sarokban, nekünk háttal, félrehúzódva, szoptatott egy végtelenül sovány, görnyedt cigányasszony. Gyorsan felfedeztük anyáddal, mert annyira kevés ruha volt rajta, fázhatott nagyon. Képzeld csak el! Nem volt harisnyája, csak egy nagyon elhasználódott száras cipő volt a lábán, egy vékonyka blúzban és földig érő szoknyában ült ott, elég messze a kályhától. Rögtön megsajnálunk, de hogy közelebbi dolgunk is lesz vele, azt nem

gondoltuk. Mancika volt az, akivel most találkoztál, és ő nem más, mint a tejtestvéred anyukája.

-A micsodám? - szeltem ketté a történetet azonnal, hisz ezt a szót még soha nem hallottam.

- Türelem kincsem! Mondom tovább! Ennek a cigányaszszonynak a kicsi babája nagyon nyugtalan volt, el-elrángatta fejét anyja mellétől. Jó ideje tarthatott már a próbálkozása szegénykének. Egyszerre csak a védő néni elkérte a kisbabát és rátette a mérlegre. Nagy volt a baj, a pici semmit nem szopott. Mancika keserves sírásra fakadt, el sem tudta képzelni, mi lesz ezután vele. Három fiú után adta neki a jó Isten ezt a kislány, hirtelen ő lett az egész család szeme fénye. Mancika egyfolytában zokogott, és ahogy nőtt az ő sírásának hangja, úgy lett egyre csendesebb a teremben.

- Tejet kell kapnia valahonnan - mondta a védőnő, de szerintem akkor ő sem tudta igazán, hogy honnan. Az ott lévő anyukák csendben lehajtották a fejüket, zavartan pislogtak, vagy elfoglalták magukat a picikkel, úgy tettek, mintha nem is hallották volna, ezt a mondatot.

A kis cigánylány meg hangos bömbölésbe fogott, olyan hangosba, telekiabálta a csendet.

- Nagyon éhes lehetett- mondtam.

- Bizony! - válaszolt Mamus. - Mancika azt mondta, napok óta alig volt mit ennie, csak sírt, meg sírt.

A védő néni ismét csak körülnézett, hosszasan tartotta a várakozó mamákon a szemét.

- Adna ennek a kislánynak tejet valaki? - kérdezte ismét bátoritanul. Akkor sem válaszolt neki senki.

- Nem jelentkezett senki? - kérdeztem kissé csalódottan.

- Hát, egy ideig nem - sóhajtotta Mamus. A baba böögött, az anyja zokogott, mindenki más csendben várakozott. Aztán, képzeld el, anyád csendesen megszólalt.

- Én megszojptatnám azt a gyereket!

Anyádnak rengeteg teje volt, amit te nem is tudtál meginni, egészen addig ki kellett öntenünk. Én nagyon sajnáltam a kárba ment baba ennivalót.

- És anyu megszojptatta? - kérdeztem ámuldozva.

- A rászorulókon segíteni kell. Ezt tanulta tőlünk, így is cselekedett. Igen. Megszojptatta Apolkát - válaszolt Mamus és közben olyan büszkeség ragyogtatta be az arcát, amilyen csak ritka vendég volt Mamusnál. - Képzeld el, anyukád csendesen odament az ismeretlen cigányaszonyhoz és megszólította: - Adja ide a gyereket, én adok neki tejet!

Mamus elhallgatott egy pillanatra, úgy meghatódott az emléktől. Egy pillanat volt az egész, egy szempillantás csupán, amire szüksége volt Mamusnak, hogy feltörekvő büszkeségét a helyére tudja tenni magában. Aztán folytatta a történetet:

- Amikor anyád a kicsihez lépett, Mancika szemében még mindig könnyek csillogtak. Alig akart hinni a fülének. Nehezen adta a babát, mintha félt volna. Anyád az ölébe vette, és megszojptatta. Látnod kellett volna, milyen jóízűen evett az a kislány, és milyen hálás volt az anyja!

Mielőtt visszavette a lányát, megcsókolta anyád kezét, ettől meg ő sírt el magát. Most már két anyuka is sírt, még szerencse, hogy Apolka addigra elcsendesedett. Hogy ilyenformán megoldódtak a dolgok, a többi mama is megkönnyebbült, cseverészni kezdtek, a védő néni meg anyádhoz fordult. A hangjában volt csodálkozás is, tisztelet is, megnyugvás is.

- Adna ennek a kicsinek máskor is tejet?

- Mindig adok, ha az én lányom már jóllakott- válaszolta anyukád.

Így történt hát, hogy egy kis barna bőrű, barna szemű picurka cigánylány a tejtestvéred lett. Ettől kezdve Mancika minden nap eljött hozzánk a tejért, ami neked már nem kellett, és megetette vele Apolkát. Ugyanazt a tejet ittátok, ettől lett a tejtestvéred. Most már érted?

- Miért nem láttam őket eddig?- kérdeztem Mamust.

- Messzi laknak tőlünk. Én már akkor is csodálkoztam, hogy minden nap olyan szorgalmasan és becsületesen eljött a tejért. Szégyellem, de nem nagyon bíztam benne. Miután Apolkának már nem kellett a tej, egyszer-egyszer Mancika meglátogatott még bennünket. Ennivalót kért néha, aztán lassanként elmaradt. Biztos olyankor jött, amikor te oviban voltál. Tudod, ők egy kicsit másként élnek, mint mi, de tisztesség bennük is van. Tanuld meg te is! Amikor az emberek nincsenek nagy szükségben, nem nagyon zavarják egymást. Ha megalázzák magukat és benyitnak egy kapun, hogy kérjenek valamit, akkor már nagy bajban vannak. Most rossz Mancikának, lebe-

tegedett az ura, nem tud dolgozni. Azért jött, hogy tudnánk-e segíteni valamit rajtuk, amíg munkába állnak a fiai. Adtam neki egy vacsorára való krumplit, meg hagymát, hadd főzzön a családjának.

- Na, gyere! Adok enni neked is! - fejezte be a mesét Mamus.

Hat éves fejjel nagyon kíváncsi voltam Apolkára, a kis cigánylányra, aki anyám segítségével folytán a tejtestvéremmé vált. Úgy hozta a sors, hogy soha nem sikerült megismernem.

Azokban az években nagyon szegényen éltek az emberek. A mi családunk is, mások is. A háború mindenüket elvette, a bombázások és a békekötés után csak az a ruha volt az övék, ami rajtuk volt. Sokkal később sem nem volt több nekik, mint amennyire általában szükségük volt. Tatus leveszekedte volna Mamusról a kötényt, ha feleslegesen, csak divatból vásárolt volna valamit. Mindent újra kellett kezdeniük, de nem bánták, mert béke volt. Béke volt a világban, béke volt a szívükben. A gyerekeik már többet engedhettek meg maguknak, az unokáik meg még annál is többet. Mit szólna most Papus? Mit szólna a mai pazarló világunkhoz? Mit mondana Mamus? Most is azt mondaná, amit akkor, amikor elmesélte Apolka történetét?

"Amikor az embereknek nincsenek nagy szükségben, nem nagyon zavarják egymást. Ha megalázzák magukat és benyitnak egy kapun, hogy kérjenek valamit, akkor már nagy bajban vannak." - hallottam vissza a mondatait.

Talán soha nem voltak időszerűbbek, mint a mostani életünkben.

A hirtelen feltámadó szél okozta huzat kitepte a kezemből és összekoccantotta az ablakszárnyakat.

- Maris! Csukd már be azt az ablakot! - hallottam még messziről Tatus sürgető hangját.

Mamus pedig mindig behajtotta, mert ezt kérte tőle Tatus. A jó szívét és a kiskaput azonban mindig nyitva tartotta, így építgetett és mutatott meg nekünk sok-sok képzeletbeli hidat, amin keresztül egyik generáció a másikba, a segíteni kész emberek a rászorulóknak életébe olvadtak.

Isten a tudója csak, hogy miért építünk mi mégis falakat...

SZABÓ ZSUZSA (Békés)

Új év ígérete

A Föld hús tarkóján-
fehérlő dombokon-
a szemem megpihen,
s csöndbe zárt óhajok
vészjelzéseit
dobolja szívem.

Életemnek hosszú
távjain átfutva
rohanok koromon,
dermesztő csapáson.
Vár még új karácsony?
Kész a csomagom...

...s belibeg a tavasz,
e tetovált kamasz
neonszöke hajjal,
zöld Nike-cipőben.
Szélesen elhasal,
arcában a mosoly,
homloka felhőtlen.

Sugaras víg nyarak
emléke jég alatt,
feltöri fölénnyel
- szembe szállva téllel-,
s a pezsgő áramlat
kisöpri, mi kacat
új év ígéretével.

A hírnök

- Hahó! Jó napot, nagyvilág! -
Félénken szól az első virág.
- Kibújhatok? Tavasz lehet!
Szétnézek a vén hó felett.
Az álmosító, hosszú tél után
kiszellőztetem gyűröttes ruhám.

S ím február nagy pillanatában
megjelent kékeszöld ruhában,
fehér sapkában, s jegelt hírrel
rózsaszín napfény-koktélt mixel.
Jelzi a télnek: már készülhet,
a hidegnek: elszelelhet,
a roskatag hóembernek,
s a jégcsapnak: megeredhet.

A fű értesül: jön új tavasz-kezdet,
a sáfránnyal vehet napfürdőket!
Míg a hunyor mérgeket keverget,
az ibolyában a remény feléled.
Fut a hír a telelő madárnak, hogy
pókokra, hernyókra vadászhat.
Szétkürtöli méheknek, lepkéknek,
a barlangban szunnyadó medvéknek:
készüljenek a nagy fellépésre
új gúnyában, a tavasz elébe!

Üzen a sok bágyadt embernek:
ez már a végjáték, nevethet!

Bálra harangoz a népnek,
tartsanak víg tort a télnek:
-Ím, kikelet-karnevál van,
ne kuksoljatok álmos szobákban!
A tavasz szenzációja hív,
mulasson böjtig mind, aki bír!

Hóvirág
Fotó: Poltz Gézáné

Ébredés

Futott a hajnal lebomló konttyal,
szétdúlt éjszaka árnyát
hagyva maga mögött.
Rózsaszín hajkoronája
ráterült az álmos világra,
s a Föld arcába friss vér szökött.

Csillagából pár perce indult,
és suhan útján sínek, utak nélkül.
Fénnyel fest dombot,
várost, tanyát,
völgykoszorút,
s tavakat - ékül.

Felhőkarcolók fölött száguldva
templomablakra rávetül a fény.
Megkondul a reggeli harangszó,
lent poharat
emelget
a hajnali szél.

Házgerincen ujjait végig húzza,
ablakot nyit,
tódul a fényözön.
A sárgarigó
vadász után fütytyent,
vasutas sípol az állomás előtt.

Megmozdul kar, láb, csáp, fűszál,
a búza fázós nyakkal áll,
a pók lesre fut sietve,
a madár teli torokból
kiabál.

Az éjszaka alagútjából
kifut repülő, kamion, hajó,
a gyarak fehér füstje nyúlik,
mint hegyen tekergő
autókígyó.

A nap tölti fel fénnel, meleggel -
indul a gép, gondolat, élet.
Tudja-e,
mi kezdődött beteljesül,
vagy a remény lesz
egy nappal szegényebb?

SURMAN LÁSZLÓ

Erősnek maradni

Elsárgult könyvlapok őrzik
Régi versek illatát
Őszülő szívek papírra vésett
Sóhaj-fonatát
Nevet, könnyet, mosolyt
Embert, esztendőt és szeretőt,
Kedveset, kőszívűt, hitetőt
Maradni hűnek, erősnek
Alkonyat orcáján is derűsnek
Ragyogni kéne kéken
Angyalszárnyán repülni
Dúdolni altatót, bölcsőt ringatót
Nyugodni Krisztusnak kebelén
Imára forrt tenyerén

Entrópia

Szüntelen változó világ.
Megújulás és elmúlás.
Örökök hagyott varibiális rend.
Tér és időviszony. Utazás a múltba.
Vonaton a jövőbe (örök utasok vagyunk).
Savas eső-nyelő csatorna, térdre rogyott
Ökológus-antropológus, elfáradt a tudomány.
Megszűnik a tér, megszűnik az idő.
„ember embernek farkasa” nem lesz vége soha!
Mikroszkóp alatt a szívdobogás,
ketté tört ritmusú halk kacagás.
Vallomás-suttogás, zizegő falomb s hallgatás.
Megrezdül egy falevél: leesik.
Most zene szól, olvadó dallamok csöpögnek.
Újra csönd: altat.
Altat múltat s jövőt. Újra szikra, fény,
illúziót megtörő villogás. Kicsit távolabb vadlovak,
patái altatódalt kopognak.
S az ember megfordult lehajtott fejjel
Csak akkor élt anyatejjel.

Nem felejtünk

Telik az idő s nő a hiány.
Ránk köszön a gyötrő magány.
Apám már rég elmentél,
(bár mindig úgy tűnik, hogy csak
tegnap volt).
S a harang egyre csak zenél,
ütemtelen vad dallamot,
haragosat, hangosat.
És a szó?
Az még mindig kevés a könny sem elég,
szívem is maradt hasadt,
s egyre hasadtabb.
Benne növekvő űr.
Szenvedés ez, így nem könnyű
Mint a sánta mankó nélkül.
Mint a vak vezető nélkül.
Olyan vagyok,
mint dal hangok nélkül,
mint egy kőszir virág nélkül.
Olyan vagyok,
mint gyermek apa nélkül.

(S az Élet egy általunk elfoglalt világ,
melyet visszahódított a Halál)

A verebek fészket raktak a holdüregbe

Esztétikai-politikai, világnézeti konfliktusok
sűrűsödnek bennünk.

Tiltakozik az ÉN.

Gyilkoló madár-ellenérvek,
erős mutáció-hisztéria,
a szellemi dimenzióban levelibéka ugrál.

SCIENCE FICTION!

Utazás a múltba a jövőbe
(emelkedés-eszméletvesztés).

Megeszi a légy a keresztes pókot
(más a barlangrajz).

ENKIDU halála ledöbbsent.

Sárga lidércnyomás habzik még a falon
s már ott vagyok, előttem a materiális
(szalonsör!).

Újságcikket kortyolok
s gúnyos mosoly járkal a sorok között.

Nukleáris csókok cuppannak
(csak színpadi próba!)
a bomlott tudatok pirospozsgás arcán
s láthatatlan mód leesik a paróka.

Rád tekintek

Szemem csukva, csak Rád tekintek
Hit-mag fakad bennem, Beléd vetem,
Úgy akarok élni, mint a magvető
Kinek szilárd meggyőződése
Hogy lesz napsütés, lesz eső
A jelen nyughatatlansága kívánja a hit-magot
Hogy legyen megnyugvás, jövő s aratás
Néha fárasztó, láthatatlan küzdelem - úgy feladnám!
De tekintetem rád emelem
Belőled sarjad Kezdetem
Mert Te vagy az első s az utolsó
Nincs, nem is volt hozzád hasonló
Fejem párnámra hajtom,
Csak a csönd beszél, rólad zenél
Ez jó nekem!

KAPA VERONIKA (Budapest)

Ázott virágok

Ablakomhoz
tétova esőcseppek
simulnak,
mint gyermekkezek,
fénylő nyomot hagyva
az üvegen.

A szél
ázott virágok illatába
bújva bolyong.

Halk motyogásából
csak két szót értek:

- hová?
- miért?

Pacsirta voltam

Pacsirta voltam.
Most kalitkában élek.
Kalitkám rácsait
szeretet aranyából,
fájdalom feketéjéből,
magam fontam.

Szeretet aranya,
fájdalom feketéje,
szorosan fogva tartom
magam.

Szárnyaim bénák,
már dalolni sem tudok,
csak ülök, ülök
a rács mögött,
fájdalom feketéjéből,
szeretet aranyából.

Tudtam, egyszer
jön a pallos,
mely kalitkám rácsait
szétzúzza,
s hittem,
pacsirta lelkem akkor
villanva - dalolva

szárnyal a magasba,
a fénybe, a napba.

Egy villám
szétzúzta rácsaim.
Szeretet aranya
millió szilánkra szakadva
széthasadt,
fájdalom feketéje rám fonódva
fogva tart.

Rebbenő szárnyaim lehulltak,
pacsirta torkom
varjú hangon szól:
Lelked mire vár?
szeretet aranya
örökre elveszett már!

MÉSZÁROS ELEONÓRA

Egy évnyi cseperedés

Egy tanárnő "titkos" megfigyelései

A tanárnak elvben nem lehet kedvenc tanítványa, de mily pedagógiai elv, törvény tilthatná, hogy szívünkben egy-egy kedves nebulónak ne drukkoljunk külön figyelemmel...

Valamiért, az előrehaladásáért, testi-lelki fejlődéséért, boldog gyermekkoráért, ifjúságáért, jövőjéért.

Ami megkap bennünket az többnyire nem a szorgalom, hanem valamiféle csínytevés, csintalanság, ami lehet mulattató, ám a későbbiekéről is ad némi előrejelzést ...

B. fekete hajú, nagy huncut szemű fiúcska az első osztályban, ő a legmagabiztosabb, legtalálékonyabb. Egyedül neki van teknősbékája és elvált apukájával már járt Amerikában. Szeptemberben megmutatkozik jó képessége, élénk fantáziája. A lányok számára szorgalmas lényeknél többet nem jelentenek. Még a kedves szöszeke A. sem, aki modern ruhácskáiban, a padban is barátnőjével összebújva engem figyel, tanul, le nem veszi rólam a szemét.

Októberben három hétig figyelem, hogyan válik B. egykedvűvé, szétszórttá. Ha felszólítom dadog, egyre gyalázatosabbul teljesít. Vége a sikerorientáltságnak, nem adok jelest. A jegyhez nem fűzök megjegyzést, várom a

magyarázatát. B. küszködik a sírással, tudom, nem az osztályzatot kritizálja, valami nincs rendben. Kicsengetés után kenguruugrással a legtöbb jövő reménysége a szünetnek adja át magát.

B. csak csendesen rakosgat a hátizsákjában, húzza az időt, várja, hogy szóljak hozzá:

- Mi baj van B., miért nem igyekszel?

- Semmi - hangzik a tipikus válasz.

- Még lehets jeles félévkor, ha igyekszel - kezdeném a beszélgetést, az érdemjegynél sokkal nagyobb gondja lehet.

- Tudom, de a többiből is mind hármas leszek, mondja dadogva a há-hár-mast

- Ha nem tanulsz.

- Nem bírom megszokni a kollégiumot. Otthon akarok járni a gimnáziumba. Anyukám megígérte, hazavisz, ha nem lesz itt jó nekem. Haza akarok menni! - s már görbül is a szája, nagy könnycseppek gördülnek pirospozsgás arcán, idegesen rángatja a zsák zipzáriját.

- Csak nem fogsz itt sírni nekem? Ha így kapkodsz tanulni sem tudsz és nem viszed semmire ! Nyugodtan ülj le és pótolj! Menni fog, ha akarod - biztatnám

-X. tanár úr úgysem kaphatok jobbat hármasnál. Örül, ha kiszúrhat velem - sírdogál.

- Mindent jól csinálsz? - beszélek hozzá, s magyarázom a tanulás módszerét. Sajnálom szegényt.

- Mostanáig nem tanultam és már nem tudom a mulasztást bepótolni- vallja megszívlevél az önvizsgálatot.

- Nem szeretek itt lenni az internátusban - foglalja végül össze a keservét.

- Hétvégén majd hazamehetsz, most pedig láss munkához, ne csak ülj a könyv mellett - veszem elő a tanári szigort.

- Jó , mondja nyeglén, kicsit magához térve. Hátára csapja a zsákot és nyargal végre a többi után....

Az őszi szünet után nem jön pontosan vissza. Betegget jelent, tudom mi a baj. Amikor ragyogva visszajön, évődök vele a diagnózison:

- undoritis iskolaris, hogy van a békád ? - Nevető, cinkos szemekkel válaszol.

Néhány hét múlva újra kedvetlen, felelni is csak közvetlenül mellettem állva hajlandó.

- Jó, hogy az ölembe nem ülsz. Miért jössz a tanári asztalhoz, s hozzám ilyen közel?- morgolódok, nevelek.

- Ha ölbe ülne, lenne B.-nek egy pótanyukája - mondja a kis szöszi szorgalmas A. váratlanul.

B. felém hajtja a fenekét:

- Én nem így gondoltam.

A kislány a nem várt megjegyzésre elhúzza a száját.

B.-t helyre zavarom. Most mit tegyek?

- Új gyakorlatot veszünk. Biztos nem tudjátok gyorsan megoldani - kezdem a provokatív bevezetőt, s - hogy ne lássák tétovaságom - a táblára azonnal írni kezdek.

B. figyel, mert elsőnek mondja az átalakított mondatot.

- Ezért nekem jár az ötös- mondja a pimasz.

Most intőt adjak, vagy jelest? Itt a dilemma.

- Legfeljebb egy pluszt - alkudom le az önértékelést.
- A két szép szememért igazán megérdemlem - bosszant tovább.
- Szép szemed van, igaz, de van ilyen szép másnak is.
- B. meghökken. Csengetéskor elsőnek távozik. Azért odamorong egy "viszontlátásra" köszönést. A lányok kajánul vihognak, a fiúk sokat sejtetően kényszeredetten mosolyognak.

- Tizenöt évesek - dohogok magamban.

B. a következő órára nem jön el, üzeni, más tantárgyból készül versenyre.

- Sok sikert - üzenem vissza - az óra igazolatlan.

B. a következő órán elnézést kér a mulasztásért, s bemutatja az oklevelet, amit egy másik iskolában rendezett versenyen nyert. Ravaszul a szemembe nevet. Kénytelen vagyok gratulálni és igazolni a mulasztást. - A betyár kezdi hozni a jobbik formáját - örvendezek

A félév gyorsan telik, az októberi nyafogásra már senki nem emlékszik. A bizonyítványt mindenki megkapja. B. elveszti a fogadást, nem kaphat jelest. Szemtelenül adósom marad a fogadásra tett Mars-csokival. A kis hitvány szószegő óra után négyszemközt pénztelenségre hivatkozva bocsánatot kér. A többiek nagyon drukoltak a meccsünk alatt. B.-től nem vártak többet, de egy igazságosan elosztott falatka csokira titokban számítottak. Csalfa, vak, remény...

A félév utáni első órák lazításában újabb meglepetés fogad. B. és A. fogják egymás kezét. A. gipszes törött

karját B. nagy gyöngédséggel simogatja. Kíváncsiak, mit szólok, szólok-e rügyedező érzelmeikhez?

Mosolygok, bár bosszant. B. a legügyesebb kislány fejét csavarja el éppen! Kínlódhatok a megoldásoknál a többi lassúval!

- Az osztálytársunk nem arra való, hogy a másik nem iránti kíváncsiságunkat próbálgassuk- ejtem el a mondatot, mintha nem függne össze semmivel. Tanár vagyok, vagy anyós? De bonyolult! A két kis kedvencem, hogy egymásra talált !

A csengetéskor B. nem siet. Titka, mondanivalója van ! A versírási verseny témáján kívül egy versikét tol az orrom elé. Címe és refrénje : Vigyáznak rám.

- Azért én A.-t is féltem - súgom oda B.-nek- órá te vigyázz.

B. férfiasan, felelősségteljesen mutat a versre, mit is kívánhatok még ennél többet? A. a nyitott ajtóból figyel, hogyan fogadom a verset, kettőjüket?

Kicsit elszomorít, B. már nem fogad velem többet egy szelet csokiban a saját eredményeiről, szorgalmáról. Ki tudja még mi jöhet?

Lázadozva viseljük a zárt ablakokkal a telet. B.-t falfirkáláson kapom, letöröltetem vele. A. szeme szikrát szór a "kedves", csendes megszegyenítéséért

A május nehezen jön. B. padot, helyet változtat, meszebbre ül A-tól. A kislány egyre sápadtabb lesz, de tanul figyel, a régi A. unottan nyúlik el a padon, ha B. mégis arra néz. Röpíti az órát, minden apró ver-

senyben az első helyezett. Tanulni akar, de történhetett valami fájdalmas vele..

Egy délután nem akarok hinni a szememnek ! B. egy fekete copfost rángat a park felé..

- Tanárnő, ne tessék rosszat gondolni rólam - kérlel szégyenkezve B. másnap utánam futva az udvaron.

- Több kislányt kell megismerned, mielőtt elkötelezed magad. Ez most az ismerkedés ideje - vetem oda, mintha nem törődnék vele.

- De tanárnőőő...- botránkozik meg B. Elfut és ott-hagy az udvaron az ifjú legény.

- A férj idősebb, mint a feleség. A feleség 5 évvel fiatalabb, mint a férj - diktálom az órán a fordításra váró mondatokat. A gyerekek meglepődnek, de lelkesen dolgoznak.

A.-n látom, szenved, de értelemmel fogja fel mondataimat.

Az utolsó hét mégis happy end. B.és A. a régi helyén ül és egy könyvből fűjják az éneket. A közös éneklést ajándéknak szánják, vajon örülök-e?

Jövőre már önállóak lesznek. Most indult velük a nyár, az Élet, az ifjúság. Szárnyukra vette őket is a csalóka kék madár.

Szavak

Szavak igazak, csendesek,
szépek, szelídek
Szavak, ünnephezó csengések,
halkak, elbűvölő édesek.
Szavak hamisak, lebilincselők,
rabságba ejtők,
Haragot hozók,
gyűlölet toborzók.
Háborút, szítók
Kínban jajszt kiáltók,
Szavak „Istenem”-et hívók,
Világosságot adók,
Örvendetesek, dicsőségesek
Világnak világa
Virágnak virága
egyedül magyarul,
Édesanyanyelvemen
értem, értelmezhetem.
Törvényem: Szeretet,
Igazság, Élet,
Isten ünnepe.

STANCZIK-STARECZ ERVIN

Karácsonyi fehér folyó

Igual que si se oyera un cuento de hadas...

Vettünk a fővárosban, Santiagóban, a szabadpiacon egy élemedett Szamurájt. Eléggé használt volt, néhol pergett le róla a négyszeres festésből valami, de mégis keményen tartotta magát. Tünde ellenezte az üzletet, mert a francia és a jenki kocsik híve volt, de beadta a derekát. Mondtam, hogy Dél-Chilében fillérekbe kerülnek az autószerelők, s ha lerobbanunk, hamarost megjavíttatjuk az öreg japánt. Elfogadta, ittunk rá egy Piscot, amit kiköpött, pedig mangólével kértem. Imádta a mangót, legszívesebben egy kádnyiban fürdött volna minden reggel.

Nem milliomos örültekként kerültünk a világ másik felére- dolgozni mentünk, csak épp úgy hozta az időjárás, meg az egyetemi beosztás, hogy hat hónapot hagyott nekünk, hogy száguldozzunk a Csendes-óceán mentén vagy tízezer kilométert. Persze, ez olyan hosszú út, hogy még Isten sem engedte, így két részletbe adta meg a nagy Kreátor a vándorlást.

A Kárpát-medence közepén találkoztunk Tündével. Mindketten lazák, könnyedek: harminc körül. Szerettük nagyon az életet, amit akkoriban kevesen mondhattak el a vasüzemekben meg az idióta munkahelyi megbeszéléseken , de nem cseszem el negyvenkét év visszapolitizálá-

sával ezt a történetet, bár elmehet ez az emlékezés magától is, ha nem így tervezte az utókor, s a rá emlékezők - akkor omlik a semmibe. Legyen meg a sorsa!

Már húsz éves koromban az öreg komcsi „nagyírók” terpeszkedő pofázása ette a májamat, hogy a prózai írássoknak milyen a klasszikus szerkezete; régen is köptem rájuk, ma is, hogy mit mondanak.

Szóval, Tündével összejöttünk, majdnem absztinens volt, én meg borozós, és mégsem támadt közöttünk kibékíthetetlen ellentét, mert megvolt a Mag. Ezt nem magyarázom, mert félresiklik előbb vagy utóbb az egész. Röviden: boldogok voltunk, nem retrospektíve – mangó levéllel. Csak akkor, még ennek a gyümölcsnek a nevét sem hallottam. A mangó megmaradt nála, nálam meg a jó bor. Nos, visszakanyarodva, vagy inkább előre - Szent Ágoston húsz évig töprengett az idő lényegén, pedig azért nagyobb kvalitásnak tartom magamnál. /Ezen a téren! / Nem nagyon tudjuk megmondani, mi is a visszakanyarodás az időben, mert a végén, amit az ember talált ki, egy-síkúvá lesz.

Az Aeroflot gépe, ez volt a legolcsóbb, úgy bukdácsolt az óceán felett, mint egy törött szárnyú albatrosz, nem Baudelaire szerencsétlen sorsú madarára gondolok, annál jóval szegényesebb gépezet: néhány tucat légörvény, motorleállás, vízbeömlés/?, de hozták a vodkát, s az utazóközönség vedelt, mert maga alatt csak vizet látott./ Ez is oka lehet az orosz alkoholizmusnak.../ Kész csodának számított, hogy másfél nap alatt landoltunk Szent Jakab

városában. Rögtön hálát is adtunk a főapostolnak a róla elnevezett székesegyházban, hogy elértünk Santiago de Chilébe.

Én nem kértem a cipőpucolást, mivel szandál volt rajtam, de a mucsácsoló bőröstől barnára fényezett, elégedett is volt magával. Tünde Mistrált olvasott, a Nobel-díjast, és jót nevetett a fehér bőrű, nordikus lengyel bebokszolásán. A szívem fájt, persze, próbáltam imádkozni, s ekkor a templomi főhajóból, ahová egyébként sem voltam érdekes, a bal kis hajóba szólítottak. Nem ember, nyilván, csak nem tudtam, ki lehet, hiába az angelisztika. - Ott Szent Mihály fogadott márványba faragva. Épp megvakította a sátánt, de arcán megmagyarázhatatlan értetlenség. És ott állok a félszürkeségben, Tünde nélkül, hallom, hogy ezer évre meg lesz köttetve a letaszított, és most mit csináljak, mert ver erősen belülről a halál szele, közben hallom: „No subida...” Ne emelkedjete magasra, és vége, aztán teljesen megnyugodtam, izzadság, vér, lihegés, depresszió elmúlt. Tünde mélyen imádkozott, s akkor szikrázott át az agyamon, szívemen, lelkemen, hogy Tünde agyonajnározott angyala: Szent Mihály. Csak megköszöntem, nem is csodálkozott, továbbra is a stalumra hajtotta a fejét, hosszú haja elfedte, mint minden angyalt, ha emberi hangon szólal meg.

Vártuk sokáig a jobb időt – el is jött, bemásztunk a vén, de végtelen erős japán szamurájba száz könyvvel, jegyzetekkel, térképekkel és száguldottunk dél felé az óceán mellett tán száz méterre. Láthattuk volna a kegyetlen

konkvisztádorok hajóit innen, csak 500 év választott el tőlük... Araukánia nagyon messze volt, ahová tartottunk, de soha nem unatkoztunk. Az óriás víz parázslott, zöldellt, foszforeszkált, hajnalonta ólomtükörré változott mellettünk. Az alkonyati fényekben sötét és világos árnyak tűntek fel a vízfelszín közelében. Hol halrajoknak láttuk őket, hol óriásmedúzáknak, de rá kellett jönnünk, gyors és bizarr alakváltozásukból, hogy arra hasonlítanak, amit szeretnénk látni. Tünde óriáscsecsemőt látott lebegni meg fényesen forgó grafitgömböt, én meg egy mélybe vezető fehérmárvány lépcsősort. Egyikre tudtuk a választ, másakra nem – egészen jó arány, mert alig tudunk valamit az életről. A Jaima - vulkánról sem tudunk semmit, csak jóval később.

Araukánia határán megálltunk késő este egy kék –fehérre festett, rusztikusan ácsolt kivilágított panziónál.” Éjszaka nem vezetek „füvesen”, mondtam, mert ezer kilométer lepergett alattunk már. Egyedül a szamuráj nem panaszkodott.

A panziónak különös neve volt: „Bosque de océano”, Az óceán erdeje. Még bejelentkezésünk előtt kérdeztük a recepcióst, honnan ez a különös név. A fiatal férfi mosolygott, és annyit mondott, reggel majd az emeleti szobából kinézve választ kapunk kérdésünkre. Egy egész lakosztályt adtak, amin csodálkoztunk, hisz csak egy szolid szobát kértünk. A tulajdonos kedveskedése volt ez, aki a földszinten koktélozott, s nyájasan invitált minket az asztalához. Udvariasságból ittunk mi is egy pohárká-

val a társaságában, de mondtam, ezer kilométer van mögöttünk, mire kedélyeskedve felvezetett minket a nyikorgó falépcsőkön, közben igen nyájasan azután érdeklődött, mi az úticélunk.

„A temucói egyetem. Ott fogunk tanítani, s időre oda kell érünk...” – mosolygott rá kényszeredetten Tünde. A joviális, üzletemberszagú férfi lakáji alázattal hagyott magunkra jó éjszakát kívánva. A forró zuhany után szinte ájultan zuhantunk az óriási, ízléstelenül faragott és be-aranyozott franciaágyra.

Mivel ébresztést nem kértünk, dél körül tértünk magunkhoz. Szinte ösztönösen az óriási ablakhoz léptünk. Az óceán oly nyugodt volt, mint egy csendesen lélegző, hosszan elnyúló titokzatos élőlény. Halk, monoton létezése a világ legmegnyugtatóbb látványa. Jártunk tengerreknél is, de az óceán egészen más, szavakba nem önthető a különbség. Talán az óceánnak nincs is partja, sem földön, sem égen...A tenger meg valahol előmlik a semmibe...

És egészen közel a panzióhoz észrevettünk egy vízen ringatózó hosszú-hosszú, keskeny zöld fátylat. Mi lehet? Kint a parton megdöbbenve láttuk, hogy végestelen - végig az óceánban fenyőerdő nő. Irdatlan fák. Gallyaik közt fényes testű halak úszkáltak. Suhogást is hallottunk. A víz alatti szél hangját.

A diszkrét, fiatal recepciós mesélte el, hogy 1961-ben borzasztó földrengés rázta meg ezt a vidéket, s több tíz kilométer hosszan a part sziklástól, erdőstől, mindenestül

az óceánba szakadt. De minden tovább él a hullámok alatt. Érthetetlen, mondta, senki nem tudja megmagyarázni.

Ebéd előtt a tulajdonos körbe-körbe járta az asztalunkat porcelánmosolyával, ajánlgatott tucatszerű, számunkra ismeretlen ételt, végül „Piján tüzenél” maradtunk, melyről oly sok mindent mesélt, hogy el sem tudtuk képzelni, miféle étel lehet. „Tudják, Araukánia legnagyobb vulkánja a Jaima, 3300 méter magas, magyarázta a panziós. (Két pincér folyvást szervilisen bólogatott mögötte) . Az ott élő mapucse indiánok szerint Piján isten robbantja fel a hegyet, ha úgy tartja kedve, de ő duzzasztja meg a folyókat; sziklákat csiszol fényesre a nyelvével; a vadállatoknak enni ad, s a szeptet a hajába köti fénylő dísznek.” - Mindezek után az étel csak isteni lehet, gondoltuk. Csakhogy az isteneknek egészen másféle az ízlése, mint a halandóknak. Nem tudtuk megenni. Erős, édes, savanyú, keserű, dohos, halszagú, sós, erjedt, füstös...

Minden benne volt, ami az életben is létezik, csakhogy hirtelen a gyomor nem birkózik meg a túlzott sokféleséggel, mint, ahogyan a lélek sem a hirtelen rázúduló csapásokkal, segítségekkel, bizonytalanságokkal és bizonyosságokkal, mert eredendően az egyszerűség talajából sarjad, teremtetett.

December 23-a kora délutánján már a mapucse indiánok földjén dübörgött a terepjárónk. Percre pontosan, ahogyan Araukánia földjére értünk, szakadni kezdett az eső. Esett, esett vigasztalanul. Húsz-harminc méternél mes--

szebb nem láttunk, pedig négy reflektor világította meg előttünk az utat. Hatvanas sebességnél nem mertem többel hajtani, pedig még 700 kilométer állt előttünk, hogy elérjük Temuco városát. Megállni nem mertünk, mert a vendéglős búcsúzáskor említette, hogy tele van a vidék szétszórt indiánfalvakkal, köröttük kiéhezett kutyák farkái. Nem kiéheztetik őket, hanem gyakran nekik sincs mit enni. Így védekeznek az idegenek, a winkák ellen.

Így tanultam meg az első indián szót. Tehát, winkák vagyunk. Próbáltam gyorsítani a tempón, de amikor egy enyhe kanyarulatnál, majdhogynem szakadékba zuhantunk, visszavettem a sebességet, Vak sötétség vett bennünket körül, mintha a semmiben repültünk volna. Tündét kértem, hogy nyúljon hátra egy üveg Piscoért, mert halálos fáradt vagyok; égnek a szemeim az erőltetett figyelemtől. Jót kortyoltam a szőlőkacs pálinkából, s fellélegeztem. Éjjel 11 óra volt, s még 200 kilométer állt előttünk. Tünde láthatóan félt, úgyhogy beleerőltettem néhány korty szeszt. Némileg megnyugodott. Adtam neki feladatot, hogy ne a fekete utat nézze mereven. Nem tesz neki jót. Mindig is hajlott a depresszióra.

„Keressd meg a város térképén, hogyan jutunk a katolikus egyetem lelkigyakorlatos házába, ahol megszállhatunk, hogy Temucoban már ne tébláboljunk”, kértem, s ő lelkesen keresgetni kezdett a térképek halmazában. Néha hangtalan villámok cikkantak fel a sötét égbolton, s pillanatokra látni lehetett az óceánt. Félelmetes arcát mutatta. Örjöngött az óriási szélben. Arra gondoltam, hogy van-

nak hajók, s rajta emberek, akik most sokkal jobban félnek, mint mi, s furcsa mód ez erőt adott. Megint gyorsítottam, pedig az eső úgy esett, mintha dézsából öntenék. Fél óra múltán megláttuk a város fényeit. Én megint ittam, de közben láttam Tünde rosszalló arckifejezését.- „Értsd meg, nem jutunk el a szállásunkra, ha nem stimulálom magam, halálos fáradt vagyok.” Tünde csendben, beleegyezően bólintott, s megsimította a hátamat. Temucoban már könnyen tájékozódunk, mert német telepések építették, minden szögletes és geometrikus volt. Igaz, a földet a spanyolok után ők vették el az indiánoktól. Arra viszont már nem volt hatalmuk, hogy az utcaneveket is németesítsék. Mint később megtudtam, csupa araukán indián harcosról nevezték el az utcákat, tereket: Lautaro, Caupolicán, Sindram.- A spanyolok egykor rettegtek ezeket a neveket, mert soha nem tudták legyőzni a mapucsekat. Ezért élhetnek még mindig ezen a földön, a sajátjukon.

Tartalék benzinnel értük el éjjel kettőkor a lelkigyakorlatos házat. Halkan kopogtam, hogy ne verjük fel a többi lakót. Nehezen nyitottak ajtót. Maga a házfőnök engedett be minket.

- „Bocsánat a késői zavarásért, Monsigneur Hourton rektor úr meghívására érkezünk Európából, Magyarországról...” - mondta Tünde, s hozzáfűzte, hogy két évig fogjuk tanítani az egyetemen a kulturális antropológiát, és...

– A házfőnök közömbösen legyintett. - „Megmutatom a szobájukat. Reggelig ne zuhanyozzanak, mert mindenkit

zavarnának. Éhesek?” – „Nem, csak pihenni szeretnénk.”
- „Helyes, hisz ma már szenteste napja van, regulázzuk meg magunkat. Tekintettel, hogy fáradtak, kilenc óráig alhatnak itt. Tisztálkodjanak, utána keressék fel a rektor urat”, adta ki keményen az utasítást a szigorú férfi.

A rektor, ősz hajú magas férfi, ötven és hetven között, szóval kortalan, nyájasan fogadott minket. Rögtön kávéval, teával és frissítőkkal kínált minket. „A pályázati munkájuk remek; nem is volt kétséges, hogy magukra szavazom. Január 15-én kezdődik a munka, addig akklimatizálódjanak: sok gyümölcsöt egyenek, s meg ne kószolják a helyiek marhasültjeit, mert a külföldiek nagy része rosszul lesz tőle. Ingyen szállást biztosítunk önöknek az egyetem kollégiumában, ha igényt tartanak rá. Január vége felé megszűnik az esőzés, gondolom ez sok nehézséget okozott az úton, s hirtelen meleg lesz. Nappal 30 fok körül, de éjszaka a Jaima lehelete miatt fagypont is lehet. Meg fogják szokni. Ez a klíma edzi a testet, de még inkább a lelket.”

Úgy döntöttünk, hogy a város határában bérlünk egy kis faházat, s onnan járunk be az egyetemre dolgozni. Vak-tában, térkép nélkül, megnyugodva keresgeltünk kiadó házat. Egy hosszú vashídon el is hagytuk a várost, és megpillantottuk a Temucot körbevevő csodálatos tájat. Dombok, óriáserdők, sziklák, patakok, tavak csillogtak a napsütésben, elíziumi érintetlenségben. Mintha soha nem járt volna erre ember, ez volt az érzésünk. Barbár megszállónak éreztem magam a vad Szamurájjal, ami böm-

bölt alattunk, mert a kerekei mélyen belesüppedtek az átázott talajba. – „Induljunk vissza.”, kérte Tünde, s bólintottam. „A következő elágazásnál visszafordulok.” – A kereszteződésnél fölnéztünk a dombtetőre, s egy csehovi hangulatú nagy faházat vettünk észre. Szavak nélkül is megegyeztünk, hogy feltétlen megnézzük. Egy idős házaspár lakta az emeletes faházat. „Rég nem adtunk ki szobát ,kedveském.”, mondta Tündének a ház asszonya, de ha annyira tetszik maguknak, és a férjem is beleegyezik, megalkudhatunk. Rövid időre úgysem adnánk ki, de két év nagy idő. Menjenek fel az emeletre. Öt szoba van ott. Addig én beszélek az urammal. Mit is mondtak, Európából jöttek?” - „Igen, Magyarországról.” Minden poros volt odafönt, de látszott, hogy valamikor pazar életet élhettek egykori lakói. Üveges szekrények, szecessziós bútorok, süppedős perzsaszőnyegek, porcelánzuhanyozó és vörösréz kád, régi családi olajfestmények...

Gyorsan eldöntöttük, hogy a keletre néző szobát vesszük ki. Innen látni lehetett az egész őserdőt, a dombokat, s furcsa mód, mintha folyosó nyílt volna a fák között, pillantásunk elérte az óceán szikrázó vizét is.

Fent vártunk, a kiválasztott szobában a válaszra. Kinyitottuk az ablakokat, mert áporodott volt a levegő. Az erdő fűszeres illata hatalmas erővel tört be a házba. Eukaliptusz, araukária fenyő és ezer ismeretlen növény küldte üzeneteit, és szokatlan nagy csend percegéseit hallottuk. Álltunk, álltunk ebben a szépségben. A nap kékes sárgán égett az óceán fölött, de már éreztük a melegét ,s hogy

hamarosan átveszi az uralmat a nedves, átfázott táj fölött. A délelőtti fények sziporkázásába néha-néha belecsillant nyugat felől néhány hideg fehér fénypászma, s amikor feltámadt a szél, és széthajtotta a százéves fenyők ágait, egyszer csak megpillantottuk a Jaima-vulkán havas tetejét. Ekkor lépett be a ház asszonya, ahogyan a spanyol mondja, alma de casa , a ház lelke. Mosolygott, és átölelt minket -. ” Örült a férjem is, hogy megbízható, kedves emberek laknak megint a házunkban. Minden biztonnyal remekül ki fogunk jönni egymással. A férjem azt üzeni, csak már tüsténkedik a konyhában, hogy vacsorára szeretettel látja magukat.” – „Megható a kedvességük. Köszönjük, elfogadjuk.” - „ A szoba rendjéről én gondoskodom, csak nem hiszik, hogy elhanyagoltan adjuk ki?! Mivel szép az idő, eső sem lesz, amíg körbenéznak, rendet teszek.” – „Kiváló ötlet. Csodálatos a vidék.”- mondtam.

Az első benzinkútnál lemosattam az öreg szamurájt: benzin, olajcsere, keréknyomás meg minden egyéb. Addig a szemközti étteremben korai ebédbe kezdtünk. Tünde persze csak salátákat és szószokat kért, én pedig a rektor intelme ellenére csilis, paradicsomos, fokhagymás félig sült marhasültet kértem temukói módra, ami azt jelentette, hogy vörösborba kevert curryvel kellett locsolgatni a kéttenyényi húsdarabot. Tünde elképedt, amikor meglátta szervírozáskor a húst. „Úgy érzem, most kell az erő!”, mondtam, így erről nem is beszéltünk többet.

Az öreg terepjáróra alig ismertünk rá, csillogott-villogott, s a végszámlát böngészve, azt hittem egy nullát lefelejtettek. Megbízható információ volt, hogy Chile déli részén olcsók az autószerelők. Busás borraivalót adtam a fiatal, olajos képű szerelőnek, aki meghajolt, s annyit mondott : „ A fékcsövet is kicseréltem, de az nincs a számlán. Jó utat!”

Már kifejezetten meleg volt, amikor ráfordultunk egy széles, meredek útra. Párállott az egész vidék a nap erejétől. A föld, a fák, a víz és a nap illata együtt a legfinomabb parfümökkel vetekedett. Testet, lelket pihentető táj. Még nem gyorsítottam fel, amikor a bozótos, sűrű erdőből egy férfit láttunk kilépni. Az utat szemlélte, s lestopolt minket. Elhanyagolt külsejű, szakállas, nyurga fickó volt, tán ötven körüli. Fékeztem. Tünde rugdosta a lábam: – „Ne állj meg! Ki tudja, ki ez?” – „Mégiscsak Szenteste napja van.” – néztem a feleségemre.

A férfi ennivalóra kért pénzt. Az erdőben lakik, állította. Nem tud minden nap halat fogni, az erdei gyümölcsök pedig még nem értek be. Adtam neki két ezer pesot. Kevésellte. Én meg sokalltam a tolakodását, de azért megköszönte, úgy sziszegve. – „Ha szépet akarnak látni, menjenek fel a menedékházhoz, látom idegenek. Onnan csodálatos a kilátás, még Argentínába is átér a tekintet. Csak egyenesen ezen az úton, föl a Jaimára, s úgy 2500 méter magason, a Rio Blanco másik oldalán megtalálják. Ott olyan keskeny még a Fehér folyó, hogy át lehet rajta lábalni.”– Gázt adtam. Mindkettőnkben rossz érzést ha-

gyott ez a találkozás. „Nagyon különös alak volt...” - jegyeztem meg. – „Igen, gondolkodott el Tünde, a legfurcsább dolgot észrevetted?” - „Nem én!” - Minden rongy, amit viselt, tökéletesen száraz volt rajta, pedig egy erdőlakó. És heteken keresztül zuhogott az eső...” - Nem is figyeltem. - Fölmenjünk a menedékházba?” - Tünde elbizonytalanodott: „Bírja majd a kocsi?” - „Attól ne félj, hamar fent leszünk!” – A Szamuráj motorja erősen és egyenletesen dolgozott, pedig egyre meredekebbé vált az út. – „Figyelj, Tünde minden eligazító táblát: átkelés, menedékház, lavinaveszély, úthiba, mindent. Nekem sincs sok gyakorlatom a hegyi vezetésben.”

Kétezer méteren le kellett kanyarodnunk a betonútról földútra. Itt már szinte csak lépésben mehettünk. Tünde egyre nyugtalanabb lett a sok rázkódástól és a vadidegen tájtól. - ” Forduljunk vissza. Nem érdekel a csodálatos kilátás.” – mondta váratlan. - „Két- háromszáz méter magasság választhat el minket a menedékháztól, most már ne forduljunk vissza.”

Találtunk egy barátságos, napsütötte kis tisztást. „Pihenjünk itt egy keveset, megnyugszol, aztán pillanatok alatt már ott leszünk.”- Tünde megcsókolta a homlokomat. - „Jó nagyon veled.” – mosolygott rám. - Bekapcsoltam a terepjáró rádióját. Hatvanas évekbeli country zenét találtam, a többi állomást már nem lehetett fogni ebben a magasságban. Ittunk némi lélekerősítőt, és meglepetésnek Tünde igen finom francia lágysajtot kotort elő a kocsi valamelyik zugából.

„Látod, milyen nagy az Isten, minden jóval elhalmoz minket!” – nevettem rá. „Gyönyörű karácsonyt tervezett nekünk!”

A tisztástól jobbra, teljes meglepetésként, keskeny, repedezett aszfaltos útra bukkantunk. Biztos voltam benne, hogy ez a menedékházhoz vezet. Tünde is felsóhajtott. Csiroje papagájok százai cserregtek fülsiketítően az út menti óriás fenyők ágain.

És az út szélesült. Teljesen megnyugodtunk, amikor megláttuk a táblát: „Menedékház -500 m.” De evvel egy időben mást is megláttunk.

Nem akartunk hinni a szemünknek. Egy kövér asszony, vagy csak alaposan fel volt öltözve, nagy batyuval baktatott az út bal szélén. Melléértünk, s láttam, hogy öreg indián asszony. - Hogy kerülhetett ide? - villant át rajtam. Hosszan néztük egymást. – „Winka!” – mondta lenézően. – „Mapucse?” – kérdeztem. Bólintott, és indult tovább közönyösen. Lassan követtük a kocsival. – „Nem tudja, hol van a menedékház?” – kérdezte a feleségem. Nagyon rossz spanyol kiejtéssel válaszolt az indián asszony: – „Itt, szembe kell átmenni a folyón, a Rio Blanco-n, de a maguk helyébe visszafordulnék, mert Piján haragszik ma. Forró a feje, mint a maguké.” – A semmiből felbukkant mapucse asszony hirtelen befordult a vadonba, s eltűnt az óriás fák között.

Egy roskatag fahídon keltünk még át egy kicsi patak fölött, ami eresztékeiben recsegett a kocsi súlya alatt, s végre megpillantottuk a Fehér folyót. Nem volt szélesebb

nyolc méternél, de kristálytisza vize fortyogva, sebesen zúdult alá a völgynek. A kettőscsúcsú, hófedte Jaimavulkánt egész szépségében és vadságában láthattuk innen. Még egy hidat kellett elérnünk 500 méterrel feljebb, legalábbis így mutatta egy tábla. Igazából már 2800 méter magasságban voltunk, a hegy tetejétől, alig fél kilométerre. A „Puente” feliratú táblát végre megtaláltuk: „Híd”, le is fékeztem, de átkelőhelynek nyoma sem volt. A Fehér folyóból hatalmas, laposra csiszolódott sziklák álltak ki. – „Mintha Piján isten nyalta volna őket ilyen simára...” – jegyezte meg Tünde nehéz sóhajjal. – „Mi a baj?”- kérdeztem. – Olyan, mint egy híd, vízszintes, és a sziklák közt alig van résnyi távolság. Megbízhatóbb, mintha emberek építették volna.”

Tünde becsukta a szemét arra a fél percre, amíg áthajtottam a folyó szikláin. A másik oldalon, miközben kért egy kis mangó levet, ennyit mondott: „Mindig örült voltál, de hát mit tehetnék veled?”

A térdig érő hóban fölfelé kaptattunk; Tündét valósággal húznom kellett :nem fizikailag,idegileg fáradt el. Láttam az arcán, nem is érti, miért vánszorgunk a hegytető felé.– „Mindjárt pihenünk, iszunk egy jó teát forró rummal, megebédelünk, és csodáljuk a tájat.” – bíztattam. - Karácsonykor kevés embernek van ilyesmiben része.” - A hó közben egyre gyorsabban olvadt; vékony, ezüst vízerecskék jelentek meg a keményre fagyott, jégkéreg tetején.

Menedékháznak nyomát sem láttuk. Kezdtém én is elbizonytalanodni, hogy jó irányt választottam-e? Sokáig csak lefelé tudtunk nézni, meggörbödött testtel, de ,amikor már a hószemüvegen át is csak káprázott a szemünk, felemeltük tekintetünket a magasba. Irdatlan látvány tárult elénk. Éppen velünk szemben

megláttuk a Fehér folyó születési helyét, egy gigantikus jégbarlangot, ahonnan lassan csordogált elő a Rio Blanco.

Istentől való, boltíves jégépítmény. Emberi kéz nem tudna még csak hasonlót sem alkotni. Szikrázó, gyémántke ménységű bejárat az ismeretlenbe. Lassan végigpásztáztuk tekintetünkkel a tájat.

Jobbra tőlünk, kissé a hátunk mögött, tán száz méterre, észrevettük az egykori menedékház méteres beton alapjait, és a belőle kiágaskodó girbegurba, rozsdásodó vasrudakat. - Micsoda erők söpörhették el ezt a hatalmas, erődítményszerű menedékházat?! Két méter vastag betonfalak váltak itt percek alatt semmivé. És az emberek, a hegyjárók? Mi lett velük?

Tündén is nyilván átfutottak ezek a gondolatok, és reszketve bújt hozzám. – „Menjünk gyorsan innen el.”- sutogta dideregve a félelemtől.

Megdöbbsentem a romok láttán, de a szívem akkor kezdett el igazán kalimpálni, amikor a lábam alá néztem. A jeges hó rohamosan olvadt köröttünk. – „A kocsihoz! – kiáltottam Tündének. - Olvad az egész hegycsúcs. Igaza

volt az indián asszonynak. Forró a feje Piján istennek. Mindent megolvaszt.”

Eszelős rohanásba kezdtünk, többször belebukva a hóta-karóba. De fogtuk, szorítottuk egymást, amennyire csak lehetett. Végre észrevettük az öreg Szamuráj sziluettjét. A kerekeit már elérte a Fehér folyó jeges vize. Már nem látszottak Piján isten laposra nyalt szikláit, melyeken nem is olyan rég átkeltünk.

„Talán 25-30 centivel emelkedett meg a vízszint. Át kell mennünk most azonnal, mert lejjebb még szélesebb lesz a Fehér folyó... Vagy itt, vagy sehol!”

Tünde sírt és veszködött, félt: „Beleveszünk a gleccserfolyóba. Nem látod a sziklákat a víz miatt.”- Igaz, a víz irdatlan erővel zúdult a völgy felé. Én sem voltam magamban biztos, de erőt mutattam Tünde felé. – „Átme gyünk!”- mondtam, és ugrottam be a kocsiba, nehogy lássa az arcomat, ami a hidegtől, az italtól és a halálfélelemtől minden bizsonnyal szürke lehetett. Szeretett szentemhez imádkoztam magamban, László királyhoz: ” Imádkozzál érettünk dicsőséges Szent László. Közbenjárásodra, Uram, őrizd meg minket a gonosztól!”

Nem tudom, hogyan - átvágtam a vízen. A kocsi a túlpar ton nekivágódott egy fatörzsnek, s két reflektor azonnal kiegészett. Alkonyodott, az erdőben pedig már szinte teljes volt a sötétség. – „Nagyon figyeljük az utat, mondtam Tündének, mert attól tartok ,az ócska fahíd, összeroskad alattunk.” - Nem kellett volna hangosan gondolkodnom, mert a feleségem a könnyeitől fuldoklott.

Az erős, de már élemedett Szamuráj hörögve csúszkált a mély, veszélyes talajon, persze, a „fél szeme” is hiányzott, így én sem láttam rendesen. Még háromszor vágódtunk fenyőtörzsekhez. Szerencsére, a kocsi oldala belülről meg volt erősítve acélcsövekkel. Tünde halálos csendbe burkolódzott. Én sem tudtam beszélni a fáradtságtól, csak az útvonalon járt az eszem, hogy leérjünk Dante vaksötét erdejéből a városba.

A fahidat elsodorta a Rio Blanco kiáradt vize. Nem sokon múlt, hogy belecsúszunk a patakmederbe. Elemlámpával néztem körbe a környéken, miként lehetne átvinni a kocsit. Isten megint kegyesen ránk tekintett. Az egykori híd roncsait vagy 40 méterrel eredeti helyétől megtaláltam, s a legnagyobb deszkák keresztbe álltak meg, ellenállva a víz sodrásának. Tünde is kiszállt a kocsiból, s az egyre jobban szakadó esőben a nevemet kiáltozta. Visszamentem vele a Szamurájhoz, s eget verő hazugsággal kijelenttem: „Egy óra múlva otthon leszünk a meleg szobában.” – Valamennyire megnyugodott.

Igen, a terepjáró csörlőjére eddig nem gondoltam. Azt sem tudtam, működik-e? Az ötujjnyi vastag deszkák köré tekertem a drótkötelet. A tenyeremből ömlött a vér. Közel álltam a Szamurájjal a mederhez, ittam egy kortyot előtte, s megnyomtam a csörlő gombját. Legalább egy percig semmi jelét nem adta a motor, hogy megmozdulna a „zsákmány”, de utána szép lassan, mert ez tényleg szép volt, a sok mázsás rakomány kezdett kiemelkedni a víz-

ből. Fél óra alatt lefektettem a” régi-új hidat”, s át is keltünk rajta. Lent, a hegy lábánál, ahol már nem nőttek az óriási araukáriák, balra kinéztem az ablakon, s egy iszonyatos széles, nagy folyót láttam: az volt a Fehér folyó.

„Szenteste” - mondta Tünde, ilyen nem lesz több.” – És nem is lett, mert három hónapra meghalt a feleségem hirtelen, egy Peruból összeszedett trópusi vírustól.

– Az óriási faház ki volt világítva. Minden ablakában gyertyák égtek. A két öreg szállásadónk ünnepi vacsorával várt minket aggódva, s a nyakunkba borultak. Ott fagyoskodtak az esernyő alatt, az ódon ház bejáratánál, pedig csak egy napja ismertük egymást.

AMBRUS JÓZSEF

Életem delén öt verseskötettel a kezemben, még mindig keresem a szót, az énképek ritka példányait, a versek egyedi formátumát, ritka gyöngyszemeit. Az ellentétek játékaival csalogatom az olvasót, művészi komolysággal, őszinteéggel, - kóbor jelszavak, fehér metaforák hálójába. Meglepő képekkel, mára is érvényes életérzésekkel próbálom szóval tartani az érdeklődőt. Atomjaira bontom a szavakat, és a versek nyelvét fogadom barátnak. Több tucat antológiában jelentek meg verseim. Öt verseskötetem jelent meg, FÉRFIÉNEK , KIFOSZTOTT SZÉPSÉG, GOLGOTAVIRÁG, AZ ÉLET BOLONDJA, és EGY MÁRÉK SZERENÁD.

*Békétlen szírének csábítgatnak,
mert a veszélyek útjára léptem,
ötletekbe mártom ócska tollam,
használt zavarod árny hűvösében.*

(Ambrus József)

Szavak pásztora

Lehetnék a költészet ékessége,
formába öntve az indulatokat,
megismerne engem a világbéke,
amely sokszor rossz irányba halad.
Suttogj csak bátran bujdosó lélek,
mert megnyílik ajtaja a szónak,
érzem mosolygó perceit a földnek,
és félelem rágja lelkét a jónak.

Zuhanok bátran, holnap földet érek,
szennyek alján az igazság hömpölyög,
rejtelmes úton kósza esélyek
szekerén, sikamlós vérem füstölög.
Apró bánatra csálnak az eszmék,
az igazságot vésem, fába, kőbe,
a tudás felett görnyednek az esték,
szavak pásztora, könyvek jámbor őre.

A szív panasza lassan elcsendesül,
melegen árad szét a világbéke, -
egyszerű képletek laknak legbelül,
amely rejtett Parnasszusom védte...

Metaforák hálójában

Nincs a történetben metafora,
romantikátlan, és tette készen
közelít, és ösztönöz a jóra, -
amíg porszívózom a beszédet.
Friss erővel küszködnek a szavak,
némelyikről a smink kopott le,
mert így szolgálják az igazat,
minden hamisságból kirekesztve.
Ostoba hírvivők, friss ösztönök
vad késeit csorbítja az ének, -
nyirkos metaforám csak füstölög,
és beleférsz abba ami kiégett.

Nem mondhatok ennél biztatóbbat,
népek nyelvén már fogytán a készlet,
kísérlet mind, megbotlik a jóslat,
velőmben a metafora kész lett.
Tartalmas mozdulatok kísérnek,
egy kézlegyintés, kozmikus szándék,
a szabályok ellenére beérnek,
tán ha megvalósul, - mindig másképp.

A minőség körülnéz, szóra kap,
képes, hogy a hangzavart megértse,
mert a részecskék tovább bomlanak,
és ott, a „minden” lehet esélye.

Dühöngő halmazat

Adós maradok lágy igékkel,
lásd, múltamon tipor a jelen,
de letörlesztem aggyal, vérrel,
törj különb célokra szellemem.
Könnyebb az időt eltékozolni,
gyengéden szított zavaros tervvel,
mely bölcsőmtől a sírig látni tanít,
éles szavakkal, támadó sereggel.
Finom ereken új ritmushiány,
mint véres történelmi kartell,
parancsa hajtott, virtus-kaland után,
gyáva fajokat, szó nélkül a tenger.

Forró szövetekben az áramlás,
nyugtalan fénye meg sem rezzen,
amit az istenek sorsomba zártak,
vadóc tűz, mely elpusztíthat engem.
Ideje a rontást nemesre cserélned,
versem a rímek kosarába hull, -
magadnak játszol, nem az égieknek,
mert helóták magyar forradalma dül.

Ne félj! Túl jutsz kudarcod évein,
szétfröccsen a dühöngő halmazat,
mert a történelem embervérrel ír,
de én a versekből építék tűzfalat.

A Nap tűzében

Versekkel a szívemben születtem,
a költészet anyagát magyarázva,
látok alvó világokat ébren, -
ki rászagol gazra, rügyre, virágra.
Minden pillanat varázslatul hat,
az kell nekünk, ami ismeretlen,
friss virágot tépni, költő tud csak,
ha a Nap tűzében didereg a szellem.

Vérem dagad, tüzek elenyésznek,
szavak kötnek fényes rózsaláncot,
mert apró panaszom is merészebb,
ha a lényeket fürtökben találod.
Ma fürgébben szalad a képzelet,
visszhangot gerjesztek szabadon,
hajnali friss párában szerteszéled,
zöldellő ritmusommal a vadon.

Szemérmes karmák közelednek,
foszlik az alkonyat játszi vöröse,
a lángjátékban mind odavesznek,
de balzsamomtól, a végtelen fut össze.

Pogány érzések

Hallgatás csöndje ver tanyát a létben,
szomjamat érinti, kibuggyan a virtus,
találkozások énje ma is kivérzett, -
szépség táplál, falánk Antikrisztus.
Pogány érzések koptatják a vérem,
sóhajom vénáit még dajkálni kell,
pirosban táncol a kóbor szemérem,
miközben pajzán nótákat énekel.
Szertelen pillanat az emlékezetem,
szabad hullámverésem hozzád űz,
ma is kirakatodban üldögelek, -
mint egy mezítlábas húsevő szűz.

Vak csontjaimban dörömböl valaki,
szürke véremben emberi pontok,
meddő emlékeimbe szagol, aki
mondatom méhében vígan sikoltott,
és összeér meztelen hangom szövete,
bűnös erények, s a látszat románca,
öltözteti szomjamat a kóbor elme,
amíg nyitva az Éden aurája.

Pirosban tombol a bimbózó örület,
csontok védik a romlott szabadságot,
minden pillanat a végtelenbe kerget,
amíg az érzésem fölfalja a lángot...

egész fából

piros rímek virágai bomlanak
elszáll az illat a friss ködökbe
csak hajnalban a fürge sugarak
új bíborszíne fogad örökbe
ölelés helyett üzenet marad
de a nap ragyog mindenkiért
szépségét kergetem a gondolatnak
aki egész fából faragja művét
fagyos rímek csiholnak lángot
vesztesen nézek a mindenségbe
sorok közé terelem a világot
de nem mindig hajlik utam a szépre

szorongva vergődöm a káprázatban
ami összetart bomolva szétmegy
érzékeim futnak egész alakban
csupán egy pillanat festi át a képet
nyitott sorban látom kigyúlni
magam ki intő számadásba fog
szívszorító kötéssel lelkesülni
megfog aztán elenged dallamod

mert torkomra fagyott a sikoltás
a rímeket rekeszd be magadba
ahogy régi költőknél volt szokás
új titkok mélyén folyik le napja

Művészet ágán

Pillanat ágán egy maréknyi kép,
félénk parazsak, reszkető lángok,
ahol, hasonlít egymásra a szép,
bűzös gödrökben a délutánok.
Sebzett anyag harapja a vérem,
és szétfeszít a mélységek fölött,
tüdőmben mindig lesz sóhaj, érzem,
amely lelkemben tartalékol ködöt.

Mit is adhat a szédelő élet?
Milyen kép lehet a házi gazda?
Marad a kín, életem szerteszéled,
szavakért fogok halni, ó istenadta.
Új hangokat szerelek lantomra,
felsőfokon él ősz művészetem,
fenéig csókol a boldog óra, -
ha szellemed fénye gyullad ki bennem.

A művészet ágán látni annyi szépet,
így lettem naponta meggyötörve,-
az éjszaka szeme ad menedéket,
bátor, bohém, minden remekműre.
Ködös lesz ábrándoktól a szemem,
és kétségektől lüktet az agyam,
mi kaptat lángra reggel hirtelen, -
ha kétségek lüktetnek nyugtalan...

Törékeny tekintet

Vágy, és gyűlölet, jaj megéget,
versírásakor megvagy gyötörve,
gonosz tekintetem szóra kéred,
amit színekkel függönyözök be.
Nincs lelkemnek hite benned,
hivatásom kéri a szomjúságot,
de a lantot mégis összetörted,
szélkakasok gyújtogatnak lángot.
Törékeny tekintet itatja a földet,
zsibong a kedvem, sosem lesz szabad,
eszembe jut hanyag hűtlenséged,-
verseim, csak holnap is halljalak.

Tekintet szemei hozzám zuhannak,
enyészet pusztítja minden napod,
az élet táplálja szépséges kínodat,
amit a szajha lélek morzsolgatott.
Tiszta a csend, patakvizek futnak,
szívem befagy, a vers eltűnőben,
halk lépteim érted imbolyognak –
fakó barázdák sekély ölében.

Bús tekintetem az életet bántja,
érezem amint a versek szaladnak,
ritka öleléssel kikövezett sztráda
küszöbén, szerelmet gerjeszt a Nap...

Egyedül Európában

Nem élhetek a fények ketrecében,
naponta raboskodik az ember,
lűktető varázs csókolgat szépen,
a költészet szül, a vers eltemet.
Egyedül maradtam Európában,
meghalok érted, hogy te élhess,
fölravatalozom magam szélirányban,
hogy a szavak nyelvén beszélhess.

Tenyerembe tartom ami belefér,
Európa lassan ébredszik, -
fénnyel kötözöm be a Hold fejét,
jaj sötét van, sosem hajnalodik.
Elvadult ingerekben ébredek,
a versek híg mézet ontanak, -
távolabb érzem, egyre közelebb,
de Európa vérszegény marad.

Megőszült véletlen találkozások,
adnak európai szárnyakat, -
ahol édes vágya kóston illatot,
de az eszme, a költészetben marad...

Bóbitás hangulatban

Bóbitás, karcsú a hangulatom,
pillanat küszöbén éldegélek,
amíg a mámor szelleme mozgat,
lámpafénynél didereg a lélek.
Tudom a hangulat ócska pillanat,
oly szépen simulnak terveim,
mint véremben a kósza daganat
ketrecében, oly fertőző a kín.
A látomás tükrében visszatérek,
másodpercek adják a dallamot,
emléke fölráz, földbe tapos, -
ahogy a fohász, néha tanított.

Romlott magányok, új tavaszi fények,
sebzett rügyeit ha kószolgatod,
ezer pillanat a gonoszra éhes,
de megaláznak a friss gondolatok.
Porladó hangulatban fekszem,
és koppan a csend ágyam alatt,
telihold vad kertjébe vezettem,
amit merészen áhítasz magadnak.

Dőlnek arcomból a verssorok,
fölnevel az ösztön, vágy, akarat,
mert ott nincsenek költők, illatok,
s a gőg ereje dönti le a falat.

Sorok árnyékában

Hajnalban éget meg az álom,
és napfénybe öntenek a percek,
bálvány leszek egy üres délutánon,
csak hallgatom a dühöngő csendet,
ahol mézet szüretelek, édes gazt,
hol orvosságot ültet bús lelkének,
érett gyümölcsök, hétköznapi szavak,
és idegen nyelvű berendezések.
A költészet újra született bennem,
magyarul tanul a szavak nyelve,
ahol minden mozdulatra emlékezem,
de megérintett a tudás kegyelme.

Édes szavakkal bódítom a lényed,
ölembbe hullnak a fehér verssorok,
gyűjts lángot bennem, égesd a mérget,
amíg a képzelet lelken csorog.
Szavanként vérzik a részegült csend,
a lantot ösztönöm simogatja, --
hamisan csókol valami ősi szent,
egy tiszta hajnalon vérvörös alakja.

Versek fölött árnyék suhan bennem,
szőke pillanatom a tudásra éhes,
kopott ruhában megaláznak engem,
s elhagytak, messze már a lélek.

jambus takarója

sorok között haladékot kaptam
néhány jambus takarója mérgez
képeimből sokszor kiszakadtam
és ráncos arcom könnye vértéz
bilincsbe ver a versek aurája
nemzetemé maradnak az eszmék
büszkeségem csókolom a világra
s alkotni holtamig szeretnék

száraz képeim kicsontozom
varázsszavakkal koszorúz a lelkem
reneszánsz korszakból még maradt
szemérem amit a tegnap kihevertem
nyers kéj nyugtalan vágya éget
poéta kéz a babonás falon
tükröződnek furcsán a keverékek
mint jégvirágok a tiszta ablakon

hol szavak élnek poéta a gazda
zsíros legelőn boldogabb szegények
ritka verseit új fából faragja
és rajzolj magad elé színesebb képet

Egymás közelében

Van bűn, mely édes keserű,
piros szelleme befolyta a vérem,
apró villáma lázban csettint,
mert a félelmet ma is felélem.
Békétlen szírének csábítgatnak,
mert a veszélyek útjára léptem,
ötletekbe mártom ócska tollam,
használt zavarod árny hűvösében.

Sok poéta kék vérével fizet,
megrészegülten a Nap borától,
tele a lét, a veszély képeivel,
amit eltakar a karma, fátyol.
Ostoba eszem is odaveszett,
éberem tart a balga öntudat,
sírás, nevetés, egymás közelében,
vigyázz, - nehogy megharagudjanak.

Minden ócskaság most összesimul,
nótára hangol ezer képlet,
tétova léptek visznek gyanútlanul,
de a félelem lásd, megigézett...

Parti köveken

Részeg virrasztás, csend zakatol,
képeim tapadnak a színes falakra,
az igazság mégis bennem dacol -
mint valami vad szerelmi hajsza.
Titkok mélyén születnek a percek
szenvedély lován az erő vágat,
új szándékok, visszhangok, csendek
pulpitusán, az ítélet sem árthat.
Megtörni a hűtlenség sem képes,
régí lényed ma sem érinthetem, -
körülöttem a dolgok elenyésznek,
de ne álmodjatok hát ekképpen.

Marad a kín, minden semmivé lett,
hangok ölelkeznek parti köveken,
mielőtt pazar életem szerteszéled,
nem díszít korlátot a lelkem.
Kevés szívem sose marad néma,
mosolyom nem rabolhat többet,
ma is csábít az élet hordaléka,
amíg bús tekintetem szóra kéred.

Ó-reményem újra felosztanád,
finom kételyek lesnek naponta, -
milliárd részecske, Pegazus vád,
jó ízt vegyít a savanyú borba...
(Ciprus, 2018)

Valaki olvas bennem

Ma tanulni kezd a kopott elme,
merészkednek a megkövült szavak,
belapozok a sorok tekintetébe
szelíden, de jaj, a tüze megárthat,
amíg gyermeklelkem bentről figyel,
a poéták merész lépéseit, -
látjátok, - testből a lelket kikergeti,
mert alszik ölemben a férfi hit,

de naponta mozdul változatlan,
elfolytja a keserű gondolat, -
amit összetart arcotok tudatlan,
-- mégis üzen valami fontosat,
mert a két értelem céltalanba visz,
s néhány szót a füstjel kimond,
ahol bimbóznak nemes álmaink,
s amit a költemény lelke kibont,

mert valaki most is olvas bennem,
harmóniát rajzol újbegyedre, -
amíg fércelgetem újabb balettem,
egy kis szép beszédet szerezz be...

CSISZÁRIK MÁRIA

Hornyák Jánosné pedagógus vagyok. Alkotásaim Csizsárik Mária néven jelennek meg. /ITEM-, Albanegra-, Élő Irodalom, Irodalmi Rádió, Mosolyvirág, Holnap Magazin Kiadóknál/.

Gyermekkorom óta írogatok verseket. Két éve elvesztettem szüleimet, azóta még gyakrabban ragadok tollat, s mélygondolatú novelláimba szövöm érzéseimet. Boldogkőváralján élek, üzenem mindenkinek, hogy:

legyen élte **BOLDOG**

legyen hite: **KŐ**

otthona: erős **VÁR**

s kerülje el az **ALJA!**

Mezosztichon anyámnak

Tedd kezembe **A** te kezed
te**NY**erembe fut az ered.
Tedd szívemre **Á**ldott szíved
re**M**énnyel azt körülhímzed.

Elmerülök **A** szemedben
le**NY**ugvó naptengerben.
Pihenek m**Á**r fáradt lelkedben
el**M**entél tőlem nagy csendben.

Csillagösvény **Az** út feléd
át**NY**argalva a Föld sebet.
Ragyogjál tov**Á**bb az égen
re**M**ényt, hitet árasz nekem!

Levelek a fiókban

Langyos, lágy szellő simogatja Dóra haját. A leány,
édesanyja virágos kertjében jár virágtól, virágig.
Milyen csodálatosak vagytok! - szól kedvesen.
A tiszta hegyvidéki levegő minden évszakban szép rózsaszínre festi a leány orcáját. Múlnak az évek. A kislányból nagylány lett. Dóra tanulmányai miatt a nagyvárosokban él. Ott, ahol a levegő kevésbé tiszta, ahol a virágok kevésbé illatosak, ahol a szellő nem simogatja, inkább ös--

szeborzolja szép haját. Hol vagytok ti csodás virágok?! Lassan Dóra elfelejti a volt otthona és a kiskert virágainak illatát. Egyre távolodik édesanyja ölelő karjaitól. Hát igen, nem tegnap volt, amikor az anya magához szorította, ölébe ültette, fésülte ragyogó haját. Nem tegnap volt, amikor totyogó járni tanuló lába megbotlott, de édesanyja puszijától azonnal tovasuhant a fájdalom. Nem tegnap volt, amikor lázas homlokát és forró testét anyja aggódóan hűsítette, mikor odakinn már az éjszaka sötét sátrat terített széjjel. Most már anya és lánya külön küzdenek fájdalmukkal. Dóra! Dóra! Legalább az ünnepeken térnél vissza gyermekkorod kedves házába, legalább akkor éreznéd újra a virágok simogató illatát, legalább akkor kóstolnád meg édesanyád finom ételét. De a város, a munka... Dolgozzál hát becsülettel!

Múlnak az évek. Kergetik egymást a napok. Az édesanya áldott, dolgos keze egyre sutább, gyengébb, eresebb. Szívét, de egész lényét emészti a fájdalom. Tollat ragad és írni kezd:

Kedves Lányom!

Hétfvégén gyere haza, látogass meg!

Most nyílik a kertben a kedvenc virágod.

Várlak nagyon.

Puszi: Anya

Szemét elhomályosították a könnyek. Nem is tudott több szót papírra vetni. Postára sietett, s e rövidke, de szíve legmélyéből jövő pár soros levelét feladta.

Kedd van. Az édesanya megkapálja a kis kertet. Legyen Dórika kedvenc virága gondozott környezetben. Szorgalmasan meglocsolja a növényeket.

Szerda lett. Nagytakarításba kezdett. Súrolt, szőnyeget rázott, sepregetett. A fáradtságtól hamar álomra hajtotta fejét. A csillagok kedvesen kacsintottak rá. – Ügyes voltál!- suttozták neki.

Eljött a csütörtök. A napfény cirógatóan belesett az ablakon. Anyuka korábban kelt, mint eddig. Elővette süteményes receptfüzetét. Lapozgatta. Melyiket is szereti Dórikám a legjobban? Megvan, a vaníliás kiflit! Kimérte gondosan a hozzávalókat, gyúrni kezdett fáradt kezével. Minden egyes kifli formázásánál leányára gondolt. A sütés alatt leperegtek előtte a kislány boldog gyermekévei. Bizony sokszor hullott sós könny a süteményre. Este lett. A Hold bújócskát játszott már a felhőkkel. Oda-benn anyuka tervezte a másnapi teendőket, majd álomba merült.

Péntek! – mutatja a naptár. A boltba indulna, de a szíve rakoncátlankodik. Valószínű, hogy előző napokban kihajtotta magát. Leült, gondolataiba mélyedt. Látta a kis Dórárt, ahogy kergeti Dombi kis cicát az udvaron, látta kis fodros szoknyájában hogy perdül-fordul a pitypangos mezőn. Érezte illatát a sárga kis csokornak, melyet a lánya kötött neki. Végül összekapta magát, elindult vásárolni.

- Reggeli kakaót, mert ezt itta mindig Dóra. - Kérek még sonkát is, szép vékonyra szeletelve ám, mert a lá-

nyomnak lesz!- mondta kissé parancsolóan a boltosnak. Üdítőt is kérek.

– Melyiket adhatom?

- Rostos őszibaracklevet, mert ezt szereti. Lehet 3 dobozzal, hogy elég legyen.

Délután az anyuka zöldséget ásott a kertben az ebédhez.

– Jaj, ez nem szép! Ez itt jó lesz! Kihúzta a legszebb, legnagyobb sárgarépat a földből. Egyre erősebb szívdobogás kínoztá ismét. Vajon mit tegyen, milyen gyógyszer vegyen be? Ha itt lenne a lányom, megmondaná, hiszen ő orvos. Bizony, orvos! Fáradtan, kimerülten tért aludni. Az éj sötét rózsákkal hímezte a falu házait.

Szombaton, még a Nap fel sem kelt, ő már a konyhában sürgött-forgott. Friss húslevest készített, rántani való húst szeletelt, panírozott, sütött. - Finom krumplipüré is kell hozzá, mert Dórika úgy szereti. A megfőtt krumplit alaposan megtörte, tejjel és vajjal kiverte, olyan lett, mint a leheletkönnyű hab. Jaj, a süteményt is fel kell raknom! – ötlött a fejébe. Elővette a szekrény mélyéből a csodálatos zöld mintás tálcát. Ezt a lányomtól kaptam! Gondosan, katonás sorba rendezte el rajta a kis kifliket. Felnézett a falon lévő órára. Még egy fél óra a vonat érkezéséig. Gyorsan kiszaladt a kiskertbe, s üde rózsaszálakat tett a vázába, melynek vörös színét határtalan szeretete gyújtotta lángra. Kiszellőztetett, megterített. A tányér mellé vídám tavaszi mintás szalvétát helyezett, mert ez a nap a boldogság, az öröm napja. – Felveszem azt a ruhát, amit együtt választottunk jó pár éve Dórikával. Vajon fog-e rá

emlékezni! Még tíz perc! Gyors szívdobogással kiállt a kiskapuba. Még egy-két gyomot kihúzott, hogy a bejárat is csodás legyen. Végre, ott jönnek nagy táskákkal. Megérkezett a vonat.

- Jó napot kívánok! - köszönt udvariasan egy férfi, aki épp most ért a kapu elé.

Kezét csókolom – mosolygós kislány üdvözli az anyukát.

– Kit tetszik várni?

- Dórikámat, írtam neki, hogy jöjjön haza.

- Dóra nem jött ezzel a vonattal – válaszolja hidegen a leány.

Az édesanya szívébe mintha egy hatalmas tört döftek volna. Nem jött?! Az nem lehet! Ott állt még egy jó fél órát a kapuban, hátha, hátha... De nem jött a lánya. Biztos sok a dolga, nem ér rá. Becsoszogott a konyhába, leült a megterített asztal mellé. Nem nyúlt az ételhez, pedig még aznap egy falatot sem evett. A nagy készülődésben ezt észre sem vette. Nem jött Dórikám! Hullottak a könnyei, s ő csak ült és ült fájdalomába temetkezve. Minden gondolata gyermeke köré fonódott. Körülölelte gondolatban anyai szeretetével a lányt. A lányt, aki pár napja a levelet ridegen az íróasztal fiókjába csúsztatta. Majd el is felejtkezett róla. - Az anyuka hűtőbe tette a finomabbnál finomabb ételleket. Álomra hajtotta fejét.

- Tudod, az álmok enyhítik a fájdalmat.

Vasárnap reggel a Hold gyorsan szökött el az égről. A falu reggeli ébredés karjában ringott. Ébredés? Az édes-

anya nem bír felkelni az ágyból. Szomszéd asszonya orvost hívott hozzá.

Szigorú fekvés, nagyon rossz a szíve! – szólta a doktor komoly tekintettel.

Teltek a napok, hetek. Egymást követték a változatos hónapok. Volt, amelyik madárdallal köszöntötte, volt, amelyik a tűző napfényt csempészte be a szobába. Volt, amelyik kinn hordta a sárga leveleket, mint egy postás. Leveleket? Aprópó! Az édesanya tollat, levélpapírt kért a szomszédasszonytól, aki gyakran be-benézett rá.

Kedves Dórikám! – kezdte a levelet.

Nagyon kérek, gyere haza! Beszélni szeretnék veled!

Nagyon fontos!

Sokszor csókol: Anya

Nem bírta többet írni. – Ezt föltétlen még ma add fel Bertá! – szólta kissé parancsolóan a szomszédasszonyhoz. Így is lett. Az asszony sietett azonnal a postára. Közben ott-hon az édesanya csodás emlékeibe merült. Jaj, szegény Dórikám megjön, s nem tudok neki friss süteménnyel kedveskedni. No, majd hozatok valami finomat, amit nagyon szeret. Ezzel elaludt, fáradt szemeit behuntya. Múlnak az órák, s a napok egymásután peregnek az idő rostáján. A fővárosban épp most veszi ki Dóra a levél-szekrényből a levelet. Végigfutja, majd a modern lakása szép asztalfiókjába csúsztatja. Hazamenni?! Most színházba készülök, majd, majd máskor. Egymásnak adják a kilincset a hét napjai. A kis falucska doktora fejét csóválva szól:

Szóljanak a hozzátartozóinak, már itt nem tudunk segíteni!

Már megtörtént! – vágta rá Berta asszony. – Már elküldtük a levelet a lányának.

Akkor jó!- mondta a doktor komor arccal, s kiment a szobából.

Az órák kegyetlen hosszúra nyúltak. A szobában kínos csend uralkodott. A falon lévő öreg óra hangja olyan erősnek tűnt. Dórika fényképét már csak homályosan látta az édesanya, s behunyta szemét. Odakünn az alkony dobálta narancsos rózsáit. Majd az est pillangói bebelestek a kis szoba ablakán. Hosszú volt az éjszaka. Az ég tengerén békésen, de bánatosan úsztak a csillagok. Végre hajnalodott.

Szomszédasszony, szomszédasszony - költögette Berta a beteget. – Keljen fel! Nézze, hogy ragyog a Nap!

Odasétált, hogy homlokát, arcát a szokása szerint megsimogassa. Megriadt, az anyuka hideg, dermedt teste feködött az ágyban. Vége! Egy életlánc gyöngyszemei elgurultak. Magához ölelte a szeretet végtelensége. Berta ősi szokások szerint, megállította az órát, letakarta a tükröt, fekete ruhát öltött, s gyertyát gyújtott a halott mellett.

Ekkor nyikorgott kinn a kiskapu, s egy hölgy lépett be rajta. Berta nézte, nézte, nem ismerte meg.

Dóra vagyok, nem tetszik megismerni Berta néni? – Anyukám hol van? – kérdezte vidáman.

Anyukád, anyukád? Már késő! - Ezzel bevezette a szobába az érkező leányt.

Ha tudtam volna - rebegte alig hallhatóan Dóra.

Ha tudta volna, ha tudta volna! Késő!

A két levél még most is megvan. Dóra sokszor előveszi, próbálja magát mentetgetni, nyugtatgatni. Próbálja, de nem tud a szorító gondolatok markából kimászni. Bizony, az anyák gyerekeik kezét csak egy ideig fogják, de a szívüket mindörökké. Ez az anya utolsó pillanatában is kislánya képét nézte. Nem tudni, milyen gondolatok között hajtotta örök álmra fejét, de egy biztos: várta, nagyon várta lányát haza. Az anyák még odaátról is aggódva figyelik gyermekeiket. Nézz föl éjjel az égre, ott ragyog a csillagok képében, nézz fel nappal az égre, onnan árasztja szeretetsugarát terád.

Élet-halál

Utam a Cserehát szívébe, egy kedves kis falucskába vezet. A volt Fay uradalom területén madárdaltól ékes erdők, aranyló kalászosokkal susogó gabonaföldek, zöld színben pompázó kaszálók adnak megélhetést a szerény, de óriási szívű parasztembereknek. A hűsítő patakocskák vizén gondolatban visszavezek a múltba. Gyenge hullámokon úsznak az emlékezés sugarai.

Gondterhelt, deres hajú, hajlott hátú, kalapos paraszt bácsi ült az asztalnál. Papírba tekerte a dohányt, s fáradtan tekintett ki az ablakon. Őszi szél szaladt a fák közt, mint egy gyors postás hordta a leveleket erre-arra. Reg-

gelente harmatcseppek ültek a vetkőző fákra. Bizony, az őszt már javában átvette az uralkodást a forró nyártól.

Az öregember csak mormolta: - Itt az idő! Itt az idő! Mire? Hát a búzavetésre! Búzavetésre, hogy legyen az asztalon mindennapi kenyér.

„Mindennapi kenyерünket add meg nekünk ma! Ámen!”

Nehézkesen fölállt, kiment a földekre, s magára kötött vászon ponyusából kérges, remegő kezével búzaszemeket hintett szét. Hullottak, peregtek az apró kisszemek. Izzadt homlokát poros kezével többször meg-megtörölte Bálint bácsi, mert, hogy így hívták a meggörnyedt öregembert. Dolga végeztével így szólt a mesgyn:

Hál’ Istennek, kész vagyok. Aludjatok most már magocskák, pihenjetek! Ne féljete, nem fogtok fázni, mert nemsokára a tél megajándékoz benneteket fehér, puha takaróval.

Aztán hazafelé ballagott. Lassan, szinte csak vonszolta magát.

Otthon a jó öreg sparheltben lobogó tűz, pirosra festette sápadt arcát. Beült a megszokott helyére, az asztal mellé, a faragott székbe.

„Mindennapi kenyерünket, add meg nekünk ma!” – mormolta újra és újra.

A piciny muskátlis ablakán bekukucskáltak a Göncöl szekér kis lámpásai. A sparheltben táncoló lángok lassan elfáradtak, elszenderedtek. Bálint bácsi szeme is becsukódott, feje lassan lekonyult. Sajnos szíve dobbanása is

elhallgatott. Meghajtott fővel indult át az Örökélet kapuján. E gyászos éj rettentő bánatot adott.

Vége?! – „Mindennapi kenyerünket, add meg nekünk ma!”

Milyen érdekes! Idebenn egy élet véget ért, odakint a szántóföldön pedig most indul egy új élet. Igen, a búzaszemecskék csírázni kezdenek. Majd kikukucskálnak az ágyukból, kíváncsian keresik a napfényt.

Az őszi bebocsátotta érkező vendégét. Beköszöntött a hideg tél. A fagy ura csontkeménnyé varázsolta a természetet. Fáznak az ágyukból kibújó búzagyermekek, s dideregve lehajolnak ágyuk felé. Egyszer csak hófehér pihék kezdtek szállani fönről, a felhők birodalmából. Hurrá! Csodálatos csillagmintás takarójukkal betakarták a fázó pici életeteket, akik aztán a téli csendben békésen elaludtak. Tündérorszámban jártak, malmokról, meleg kemencéről, ízes kenyérről álmodtak.

A tavasz elszakította fehér hótakarójukat. Nyújtózni kezdtek, a napfényben kitörölték szemükből a hosszú álmot. Felébredtek, mint ahogyan a természetben oly sok rokonuk, barátuk. Már nem fáztak, a nap melegével jól is laktak, csak szomjasak lettek.

„Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!” – imádkoznak a földművelők.

A Jó Istennek különös gondja van rájuk. Különös gondja van a búzaágyakra. Megérkezik a várva várt ital, hűsítő esőcseppek formájában. Nő, növekedik sok-sok búzagyermekek, mely boldogan kiáltja:

Élet! Élek! Köszönöm Istenem!

Ahol a kezdet, ott a vég. Ahol a halál, ott a születés.

„Az élet és a halál örök párban jár, s ahol az élet vet, a halálra ott vár a leggazdagabb aratás.”

VARGA SÁNDOR

Ablakszemek

Ahogy múlik az idő és fogynak el mellőlem a régi barátok, egyre gyakrabban gondolok rájuk, idézem vissza őket, a helyeket, ahol megfordultam, és életemnek egy-egy eseményét, mely ott és akkor valamiért fontosnak tűnt. Az emberek közül néhányan - barátok, tanárok, szerelmek, életemet segítő kedves személyek – meghatározóak voltak számomra. Emlékezéseim során mintha az idő falán nyitnék apró, néha homályos ablakokat, s ezeken néznék vissza a múltba, olykor gyönyörű, máskor fájdalmas emlékeimre.

***

A pesti srác

A sátoraljaújhelyi középiskolába való beiratkozáskor kosztos diáknak a kedves Müller mamához kerültem. Diákvárosokban ez egy bevált rendszer volt. Nyugdíjas családok, akiknek gyermekei már kirepültek, szívesen fogadtak kisdiákokat. A pénzből, amit fizettek értünk, maradt valamennyi, ami a nyugdíjukat kiegészítette.

Ott akadtam össze a nyurga pesti sráccal, Jencivel, aki akkor harmadikos volt. Később megtudtam, a városban lakó nagynénje időnként ellenőrizni fogja viselkedését, tanulmányi eredményét. Úgy tűnt, Pesten élő szülei erre nem voltak alkalmasak. Utóbb kiderült, a nagynéni sem. Müller mamánál akkor csak egy kislány volt, de vele csak a reggelinél találkoztunk. Ez is csak addig tartott, amíg Jenci meg nem tanulta, hogy a forralt tej pilléjét hogyan lehet egy kiskanállal finoman leszedni és egy gyengéd mozdulattal a kislány bögréjébe dobni.

Jencinek volt egy remek csúzlíja, amit már előzőleg megcsodáltam. Amíg édesanyám Müller mamával megbeszélte a koszt-kvártéllyal kapcsolatos fizetni- és tudni-valókat (ágynemű, ruhaneműk elhelyezése, étkezés és felügyelet), addig Jenci, már ismerve a járást, felvitt a padlásra. Ott kipróbálta a lehúzott cserép helyén, hogy lehet csúzlival kilőni a szemben lévő házakra. Ragaszkodott hozzá, hogy nekem is szerezni kell egy csúzlit. Ezt nem vállaltam, mondván, hogy nekem nyílám van. Majd meglátom, itt lehet-e használni valahol.

Az első tanítási nap után körbejártuk a környéket, olyan helyet keresve, ahol a nyílát is ki lehet majd próbálni. A „nagy hegy” tövében meg is találtuk. Ez jó, mondtam, de titkon sejtettem, hogy drága Anyám nem fogja megengedni, hogy a nyílát is elhozzam.

Úgy alakult, hogy minden ebéd után elmentünk „lejárni az ebédet”. A Zsólyomkán kószáltunk, csúzliztunk egész

délután. Élveztük a szabadságot és azt, hogy alattunk van a város.

Az estékben legjobban azt szerettem, hogy amikor lefeküdtünk, a kaszárnyából oda hallatszott a takarodó. Csodálatos volt az esti csendben szétterülő gyönyörű dallam.

Müller mama végül beszüntette ezt a jó világot azzal, hogy előbb üljünk le tanulni, s majd később mehetünk ki sétálni egyet. Jenci azonban mindig talált valamilyen indokot arra, hogy egy kicsit kimehessünk csavarogni. Néhány hét után elérkezettnek látta az időt, hogy beavasson a TITOKBA. Ehhez le kellett menni a nagy udvari budiba. Ott aztán szép lassan előhúzott a zsebéből egy pisztolyt. Megcélozta a szomszéd ház téglakéményét, és lőtt. Vörös téglatörmelék hullott a földre. Felugrottam. – Te örült pesti! – kiáltottam, és ott hagytam.

Eljött a félév. Bizonyítványainkat látva a „felsőbbség” úgy döntött, hogy ez a páros nem maradhat együtt tovább. Szét kell választani minket, mert a drága jó Müller mama képtelen minket kordában tartani. Jencit a szülei – belátva, hogy ez egy sikertelen próbálkozás volt – végleg hazavitték. (Több évtized múlva találkoztunk. Kiderült, nem hagyott föl a fegyverekkel. (Ő lett a fegyvergyár igazgatója).

Én, bár először bánkódtam a változás miatt, egy nagyon kedves, szerető családdhoz kerültem – de ez már egy másik történet.

F. PUSZTAI KAROLINA

A táncoló lány

Alig érte el a Nap arany korongja a Föld peremét, Imre már kint sétált az erdő szélén. Hallgatta a madarak énekét. Lába alatt megzizzent egy- egy falevél. A hajnal minden varázsa ott volt a szeme előtt. Nézte és figyelte az éledő természetet. Vágyott a magányra, a tiszta égbolt látványára, amit teleszór sugarával a Nap. Lelke hetek óta zilált volt. Éjszaka sem tudott rendesen aludni. Forgolódott az ágyában és közben egyre világosabb képekben elevenedett meg előtte az-az idő, amit barátjával a gyermekkoruktól fogva az elválásig együtt töltöttek.

A középiskolában egymás mellett ültek. Most is hallotta barátja önfeledt kacagását. Láta, amint huncut mosollyal megcibálja az előttük ülő lány barna haját, aztán, mint ki jól végezte dolgát, mutató ujjával rá tereli a felelősséget. Ő állta a lány haragos tekintetét, majd megrántotta a vállát és elnevette magát. A csengőszóra, ami az óra végét jelezte, tudta, hogy a lány, pirosuló arccal fenyegetni fogja.

Ő meg mosolyogott, és csendesen annyit mondott:

- Szeretlek.

A lány legyintett a kezével.

- Te engem?

Elfordult tőle és egyenesen a barátja mellé állt. Kérkedő arccal, sunyi szemekkel jelezte:

- Ő, Igen! A barátod, az szerelmes belém, téged soha sem foglak szeretni!

A lány lehajtotta fejét, a cipője orrával a földre egy szívet rajzolt. A szív kellős közepéről barátja felé mutatott egy nyíl. Eltalálta Ámor. Imre csóválta a fejét. Talán igen, talán nem. Az életben vannak és voltak gyermek-szerelmek. Ki ne álmodott volna a délceg ifjúról, vagy az elvarázsolt Tündérlányról. Imre sem volt különb. Csak ő titokban, agyagfigurákban formálta meg a vágyát. Egy fiú a karjában tart egy lányt. Kibontott hajfonatából földig ér a szalag. Ő nézi, és alig várja, hogy megmozduljon. A kemence forró levegője acélossá égette a belelehelte szerelmet, a vágyat, a be nem teljesülést. Alig várta, hogy az agyagszobrot fogható meleggé hűlve kivegye a kemencéből. Nézte, forgatta a kezében. Olyan, mintha táncra kelt volna. Az agyagba gyúrt arcon ott a barnalány mosolya. Boldogan ölelte át a fiút. Imre nézte, majd letette maga elé az asztalra. Álom?

Az iskolában nem beszélt semmiről. Minek, még kinevetnék. Ahogy teltek az évek egyre több kép elevenedett meg Imre szekrénye polcán. Édesanyja hetente gondosan letörölgette őket. Már meg sem kérdezte a fiától, hogy mi lesz, ha nagy lesz. Tudta. Ott volt előtte a csoda. Imre középiskola után elindult egy igen rögzös úton. Szobrászművész akart lenni. Olyan, aki táncba viszi a legszebb lányokat. Először agyagban, majd fában fogja őket meg-

mintázni. Imre meleg, élő tapintását érezte a fának. Ott szunnyad a fa évgyűrőjében a Nap, a Hold a Csillagok járása. Ott zizzent a lehulló faforgácson az őszi falevél pergő hangja. Ott élt a fában a madarak éneke. Imre véste, egyre csak véste. A fa pedig engedelmesen vetette le magáról a felesleges forgácsokat. Az álom lassan valóra vált. Ott állt előtte fába vésve az első agyagszobor. A barátja ölelő karjában a kibontott hajú barnalány. Imre szerette volna saját képmását látni a lány mellett. Titkolta, hogy a beteljesületlen szerelmét faragta bele a fába. Nem akarta, hogy Gábor érzéseit megzavarja, amikor megmutatja neki a táncoló lány szobrát.

Imre barátja, Gábor, festőművész lett. A tájkép szerelme-se. Míg együtt voltak az akadémián, többször sétáltak ki hajnalban a folyó partjára. Mellettük ott volt az erdő. A folyóban sebes gyorsasággal úsztak tova a pisztrángok. Siettek felfelé a vízen. Némelyik pikkelyén egy - egy pillanatra megcsillant a felkelő Nap sugara. A vászon feszesen állt a keretben. A festékek előbuggyantak a tubusból, ott várták, hogy a tálcáról egyetlen ecsetvonással felkerüljenek a helyükre. Oda, ahonnan soha, senki el nem mázsolhatja őket. Imre figyelte, hogyan élednek meg barátja keze alatt a fák, a sebes folyású patak és a benne ficáncoló halak. Mire a Nap korongja elérte a fák középső ágait Imre is elindult az erdő belseje felé. A fénylő sugarak vezették egyre beljebb és beljebb. Egy öreg fatörzs előtt megállt. Nézte, ahogy ágaitól megfosztotta a

vihar. Lábon szárad. Némán, élettelenül állta az idő vasfogát. Egy mélyedését, amibe befészkeltek magukat a hernyók, a fakopács takarította. Hosszasan nézte a fát. Lassan, gondolatban levetköztette. Ott látta a belsejében táncolni a barnalányt.

- Ki kell szabadítani. Minél előbb!

Szemével lefényképezte a fa környékét. Sietett Gáborhoz és közölte vele, hogy talált egy elszáradt fatörzset és még ma hazaviszi. Imre visszament az iskolába, magához vette a fűrész. Egy óra múlva ott állt a fa előtt. Még egyszer megnézte a letört és elszáradt fatörzset. Gábor a festményével volt elfoglalva. Nem ment segíteni a barátjának. Imre lassan, féltve húzni kezdte a fűrészét. A forgácsok táncolva szaladtak a fűrész fogai közt, majd lehullottak a földre. Imre figyelte, ahogy a törzs lassan megmozdul. Még egyszer - kétszer meghúzta a fűrész, aztán kiemelte a fából. Lassan óvatosan megmozdította a fatörzset. Az meg mintha az angyalok kötényében lett volna, alig hallható huppanással lefeküdt a földre. Imre a fatörzset egy kötel segítségével kivitte a tisztásra. Hagyta, hogy rásüssön a Nap, aztán felemelte és betette a kocsiba. Egy harkály az erdő széli fáról figyelte. Oda az éléskamra. Imre ránézett és odaszólt hozzá.

- Sose bánd. Holnaptól ez a fatörzs újra fog éledni.

A lenyugvó Nap ott szunnyadt el Gábor ecsetje nyomán, a túlparton a fák sűrűjében. Imre nem vette le a szemét a kivágott fatörzsről. Alig várta, hogy hazaérjen vele. Még aznap lassan komótosan nekilátott, hogy újra életre keltse

a halálraitélt fát. Hosszú időbe telt, mire kiszabadította a fából a lányt. Fűrészelte, véste, kaparta, reszelte, egyre jobban ott tündökölt előtte a táncoló lány alakja. Kibontott hajjal, libbenő szoknyával, alig éri el a lába a földet.

Illusztráció: Borbély Báborka

Mosolyog és kitárt karjával magához ölelte a Napot. Vagy valakit? Hagyta Imre, hogy a lány válasszon. Hagyta, hogy, aki látja majd a kész szobrot, az is azt gondolja, hogy Őt várják a lány karjai. Míg dolgozott dalolt, füttyült egy dallamot. Be akarta vésni a hangjegye-

ket a fába, hogy reptesse messzire az azúrkék égbolton át, akár a madarak énekét. Csodás érzése volt, amikor az utolsó simításoknál csiszolta simára a barnalány arcát. Lángolni vélte a két szemét, a kinyújtott karjai ölelő meleget sugároztak.

Gábor egy nap - amikor kezükben volt a diploma - elhívta Imrét a törzshelyüknek számító kocsmába.

- Elmegyek!- jelentette ki, ellentmondást nem tűrő hangon.

- El? Hova? Miért?- kérdezett rá Imre.

- Kanadába! Itt megfulladok, alig kapok levegőt. Lassan kiesik a kezemből az ecset. Olyannak érzem magam, mint egy béna kacsa.

- Nem értem! A képeidet megveszik. Mi a bajod?

- Félek, hogy elveszítem a szerelmemet.

- Miért?

- Nem tudom, valami azt súgja, hogy el vele, de nagyon messzire.

- Mikor indulsz?

- Holnap. Már össze is pakoltunk. Elmegyünk.

- Nem mondhatok mást. Jó utat.

- Kösz.

- Vigyázz a barnalányra, no meg magadra is.

Az asztalon, akárcsak régen ott állt a vörösboros palack mellette a két pohár. Gábor teletöltötte, majd várakozás nélkül Imre kezébe adta.

- Akkor egészségedre, te is vigyázz magadra meg a szobraidra.

- Kösz. Kikísérhetlek bennetek?

- Ha akarod, gyere.

Búcsúzáskor a szél erősen fújta az arcukba az őszi esőt. Imre és a barnahajú lány egymásra néztek. A lány tekintete most kicsit bizonytalan volt. Talán nem is akart elmenni? Gábor egyik kezében lógott egy henger, másikon a bőrrönd, ami nem volt túlságosan megtömve, csak a legszükségesebbekkel indultak a nagy útra. A hajó kürtje beszállásra szólította az utazókat. Gábor hirtelen megfordult, visszalépett Imréhez.

- Kérlek, ezt jól őrizd meg!

A hengert átnyújtotta a barátjának. Imre oda sem nézet Gáborra, a lány, libbenő, légies alakját bámulta, ahogy lassan, tétován halad egyre feljebb, feljebb a hajóra felvezető hídon. A lány mereven előre nézett. Nem akarta a tekintetét hátra fordítani. Talán attól félt, hogy akkor sóbálvánnyá válik? Ment egyre beljebb.

Imrét Gábor hangja rázta fel.

- Fogd már meg, addig totojázol, míg felhúzzák a hidat, és én lemaradok a hajóról!

Imre kezébe vette a hengert, majd továbbra is bámulta a nagy hajót.

Gábor vidáman szaladt a lány után. Még egyszer visszafordult és intett Imrének.

- Az Isten áldjon meg!

- Jó utat.

A hajótest megmozdult, szelni kezdte a Duna vizét. A kürt mélyen, szomorú hangon elbúcsúztatta az utazókat a szülőföldről.

Imre lassan halad a folyó partján. Nézte az egyre távolodó hajót. Elvitte a barátját a folyó, vize messzire sodorta a lehulló piros szalagokat a lány copfjából. Ott tekergett, akár egy kígyó az eső áztatta víztükrön. Imre maga sem tudta meddig maradt volna kint, ha a hátára csurgó esővizet meg nem elégteli a szervezete. Fázni kezdett és remegni. Azt hitte kiejti a kezéből a hengert. Megrázta magát és sietős léptekkel elindult hazafelé. Alig tudta kinyitni az ajtót. Odabent még pislákol a kályhában a parázs. Rádobott egy két forgácsot. A fellobbanó láng ereje szinte perzselte az arcát. Kisebb hasábokat tett a tűzre. Leült a karosszékebe és bámulta egyre csak bámulta a táncoló lány szobrát. Behunyta szemét, maga előtt látta, ahogy összecukódnak a karjai. Öleli, csókolja és forog vele, akár a forgószél. Maguk után hagyják, a tengerpart felkavar homokját. Álom. Igen, megint csak álmodik. Ahogy a meleg szétáradt a testében, felállt is kinyitotta a henger tetejét. Fél szemmel belenézett. Egy vászon csipkézett széle tárult elé. Óvatosan kicsúsztotta. Széthajtotta. A meglepetéstől alig tudott állva maradni. Előtte állt egy cédrusfa árnyékában háttal, a messzeségbe révedő női alak. Karcsú derekáról földig ért a hófehér szoknyája. A fején apró kalap, hajának göndör fürtjeiből aláhulló színes szalagokat lebegtetett a szél. Fent az égbolton bárányfelhők úsztak. A Nap sugaraival hintette meg a föl-

det, ahol apró, kicsinyke virágok kandikáltak ki a fűből.

Aláírás: S. Gábor

Igen a barnalány mindig csak a hátát fordította Imre felé. Hiába próbálta Imre, hogy elérje a lányt, szívének melege. A barnalány mindig csak elérhetetlen maradt, akár az előtte lévő festményen.

Imre kiment a szobrászműhelybe. Kezébe vette a ragasztót, egy lemezt, és a földön szétszórt faforgácsokat elkezdte felragasztani pontosan úgy, hogy a kifeszített vászonnak keretet adjanak. Másnap a festményt felakasztotta a szobában a falra, szembe a karosszékével, nem messze a táncoló lány szobrától.

Az élet elválasztotta egymástól a két jó barátot. Imre egyedül maradt. Egyedül, a szívéhez nem ért fel senki, aki elhalványította volna a barnahajú lányhoz fűződő érzéseit. Őrizte a lány alakját, a mosolyát, a szemét fába vésve, mint egy fényesre csiszolt gyémántot. Soha sem akarta, hogy elmúljon a szívében fellobbant szerelem érzése, amivel beragyogta volna a lány életét.

Imre, amikor megkapta Gábor levelet, hirtelen belé nyílt a fájdalom, hogy legkedvesebb barátja súlyos betegségben szenved, aminek a végső kimenetele a vakság. Sajnálta! Jól tudta, hogy ez nem segít rajta, de egyebet nem tudott tenni. Napokig nem tudta kezébe venni a vést. A fejében zsongott valami, az agya egyre inkább belekiabált a lelkébe.

- Állj fel! Dolgozzál! Csináld! Fogd újra a kezedbe a vést! Mire vársz?

Maga sem tudta mire várt. Csodára? Az Gábor esetében szóba sem jöhetett. Valamit mégis tenni kell! Muszáj! Kiment a műhelybe és nézegette az elkészült szobrai kicsinyített másait. Hányan álltak ott még agyagba égetve? Hányan kerültek ki egy-egy város főterére? Nem számolta. Megakadt a szeme egy női alakon. Ruhátlanul kint a folyópartján rajzolta le, amint a lány befelé igyekezett a nyári nap hevében fürödni. A haját két kezével csavarta fel a feje tetejére. Az alakja és az arca a barnalányé volt. Időbe telt, amire Imre életre keltette agyagban, majd fában megfaragta. Most ott volt előtte a fából kiszabadítva. Levette, kicsit áttörölte és becsomagolta, akár egy ékszer. Ezt elviszi Gábornak.

Sokszor írtak Gáborral egymásnak. Imre soha nem kérdezett rá a lányra. Gábor meg nem tett róla említést, még most sem, csak betegségről és a várható vakságról számolt be.

Vajon mi lehet a lánnyal? – tette fel magának a kérdést.

Imre elővette a tollát és gondolkodás nélkül vetette papírra, amit a szíve diktált. Légi postára adta a levelet és várt. Két hét múlva fiatal női kézzel írt választ kapott: *„Hátud, repüljön el Gáborhoz, beszélni akar magával.....”*

Imre nem válaszolt. A lehető legközelebbi repülőre váltott jegyet. A repülőtéren minden simán ment. A felemelkedő gépen Gábornak szánt ajándékkal együtt utazott a tengeren túlra. Landolás után az első dolga az volt, amikor a kezébe került a poggyásza, hogy megnézzze meg van-e a fába vésett barnalány szobra. Ott lapult a bőrrönd-

ben. Taxiba ült. Itt egészen más volt minden. Autók suhantak el mellettük. Fél óra sem telt el, máris ott állt a megadott cím előtt. A ház hófehér homlokzatáról ismeretlen zöld kúszónövények csüngtek alá. Az oroszán fejes kopogtató fájdalmas hangon kongott a tölgyfaajtón. Inas nyitotta ki, majd bejelentette Imre érkezését. Az emeletről lassan csoszogva lépkedett le Gábor. Szikár teste kissé megroggyant. Láthatóan figyelt minden lépésére. Imre lesegítette az alsó fokról.

- Isten hozott nálunk! Örülök, hogy eljöttél.

- Szervusz, drága barátom. Ez csak természetes, ha kell segíteni is fogok.

- Az már nehézkes. Zöld hályog! A többit meg tudod.

Huszonöt év körüli lány szalad Gábor után a lépcsőn. Imre azt hitte varázslat történt. Maga előtte látja a barnalányt? Nem. Minden csak egy pillanatnyi érzéki csalódás volt. Az előtte álló lánynak haja bogárfekete, csak a két copfjából csüngtek alá a piros szalagok ugyanúgy, mint régen a barnalánynak.

- A lányom. - mutatta be Gábor. - A feleségem elment ,fel a csillagok közé. Magunk vagyunk, meg Tibor ,az inasunk. - Gyere, menjünk beljebb.

A nappalin átvezető folyosó falán ott sorakoztak a festmények. Árulkodtak az idő múlásáról. Imre nézte, nem szólt semmit. A szobában átnyújtotta Gábornak a szobrot. Látszott, hogy Gábor csak foltokat lát. Tapogatta, egyszer csak megállt a keze. A szemében megjelent egy könnycsepp.

- Köszönöm. - szólt elcsukló hangon. – Igen, ez Ő!
Ahányszor a kezembe veszem, mindig újra érzem az ujja-
im közt a vonásait. Áldjon meg érte a Jóisten!

BAJZIKNÉ PANNI

Költeményeim megírására egy-egy alkalom, élmény, történés bontja ki az írás kényszerét, melyet empátikus ráhangolódással formálok meg. Mindig rátalálok olyan élményekre, értékekre, amelyeket szeretnék megmutatni, megosztani. Hiszem, hogy érzékenyen reagálok úgy a természeti, mint az emberi változásokra. Fotómasinaként megragadva a pillanatot elmémben rögződnek és találnak ritmust, rímeket a gondolatok és formálódnak versekké.

Mea Culpa!

Csillogó pompa,
siker, zsongás
vesz körül,
rajongók hada üvölti neved,
de a lelked kiürül estére
és csak egy pislá lámpa fénye
vidít magányodban.

Szívszorító,
szemedbe könnyet csaló,
fáradt társtalanság
van veled,
és sóvárgás egy meleg
kéz érintéséért.

Füledbe fergeteges ováció zúg,
árva szíved zokogva kér megbocsájtást,
az egyedüllét sikítja:
Mea Culpa!

Csípős szél

A dermesztő hideg zafírkék
csipke-mintát hozott létre
a Balaton színén.

Befagyott felülete
visszatükrözte
a napsugár erőtlén fényét.

A csikorgó hidegben
az elhagyatott parton a
fák téli ruhájukban
szürkén és fázósan didereg-
tek.

A tél zord kedvének ritmusát
csípős szél szomorú dala
kísérte.

Jégpallót ácsolt a tél

Jégpallót ácsolt a tél
a Balaton vízére,
foglyul ejtve hullámok
megtört vonalát.

Hűvös sugarak pásztázzák
a tavat ölelő hegykoszorút.

Kissé szomorú
hangulatban
a rövid nappal
búcsúzik.

A Nap fázósan elbújik,
vörösre festi az ég alját,
tűzkoszorú ékes homlokát.

BODA ZSÓFIA BORBÁLA, *BUKSI*

Ragyogj

Mikor a nap felragyog,
Köszöntsd fel az új napot,
Így magadnak és másnak,
Világnak is sokkal jobb.

Reménykedj benned s mindenkiben,
Másban találj meg a kisherceget,
Ne csak gondolkodj és cselekedj,
Így válik tette a szeretet,
A szándékod mindig jó legyen.

Azt akartad váljon tette,
Persze, ha mindezt megengedi neked a jó ég,
Ha rá(m) mosolyogsz sokszor az is elég,
Így köszöntsön Tégedet a Földön az ég.

Újév

Eljő egy új esztendő,
Most éjfél, folyik pezsgő,
Emberekén kosztüm s öltöny.

Elmúlt az Óév,
Ez most épp tény,
Nemrég volt éjfél.

Szilveszteri bálban,
Sokan maskarában,
Öröm – táncot járnak.

Köszöntik az Új évet,
Boldogan, nagy hévvel,
Jobb fogadalmat téve.

Első nap az Új évben,
Szinte mindenkinek ünnep,
Egymásnak jót kívánnak békével.

**F.ül - O.rr – G.égészetén
avagy
A FOGON**

Mikor reggel kezdődik a rendelés,
Mosolyogva kedves orvos körbenéz,
Embernek tűrhetőbb így a betegség.

Fájó fülű elsőre bemegy,
Orvos mondja fordítson fejet,
Segítője van bizony ehhez.

Gyógyító kezében tölcsér, fején tükör,
Melyen át nézi mitől, miért fáj a fül,
Betegét ellátja, jöjjön vissza csütörtökön.

Szerda este után,
Beteg füle nem fáj,
Doktor máris örvend,
Így üdvözlük egymást.

A váróban nagy sálú híres ember,
Kinek asszisztens szól, Ön következzen,
Köszön rendelőben nagyon rekedten.

Mondja gyógyítója száját nagyra tárja,
Mondjon Át szólítja, volt hidegen sokat,

Esetleg túlórázott az operában.

Válasza persze mindkettő félve,
Emiatt nem kapott dicséretet,
Menjen szabadságra, melegbe kérem,
Találkozzunk két hét múlva kedden.

Jött bíz vissza két hét múlva kedden,
Volt melegen míg szabadságra ment,
S még negrót is kapott zsebébe.

Rendelés vége következett,
Ám a váróban volt egy beteg,
Fájdalmában elszenderedett.

Álmából felkeltve éberen a vizsgálóba ment, lépkedett,
Ő első kontrollra jött, de még sajnos nem gyógyult meg
teljesen,
Orrával volt a baj, mondják neki jöjjön vissza, várjon egy
hetet.

A napnak így lett vége, tényleg,
Mérlegelve most szerencsésen,
Kérdés az mi lesz ügyletben.

Hófehérke

Sokan szerették,
Főképp a gerlék,
No és a törpék.

Apja a jó király,
Elvett egy mostohát,
Hírhedt föld gonoszát.

Utálta a lányát,
Használta uralmát,
Ezért küldte vadász.

Vadász a parancsot nem teljesítette,
Úgy ahogy a mostoha kérte,
Hófehérke maradt erdőben.

Az erdőben sétált,
Apró házra talált,
Benne sok-sok kiságy.

Üres volt a törpe lak,
Hófehérke elfáradt,
Még nem kereste Apja.

Elfáradt délutánra ő,
Így lefeküdt a ház előtt,
Házon kívül hisz nagyra nőtt.

Megérkeztek bányából a törpék,
Csak csodálkoztak ez lány mily szép,
Hófehér blúza, szép szeme kék.

Ajtajuk előtt felébredt,
Látványuk miatt megijedt,
Percen belül ismerkedtek.

Befogadták ők megszerették,
Ágyát, székét elkészítették,
Bányában dolgozó hét törpék.

Kuka volt az utolsó menő,
Vidor mindig jóra derítő,
Tudor pedig okos vezető.

Mikor a törpék a bányában dolgoztak,
Hófehérke őket finomsággal várta,
Visszafelé már kész is ebéd, szólt a dal.

Nem tudva, háromszor jelent meg a gonosz mostoha,
A kezében általa készített mérgezett alma,
Miket a naiv királylány persze elfogadta.

Harmadszor a törpék nem tudtak segíteni,
De tudta őt arra járó királyfi hosszú álmából felkelteni,
Mesének jó vége lett, szereti ezt minden kisgyerek.

N. SEBESTYÉN KATALIN

Újévköszöntő

Reményteli vágyam a holnapért,
hisz csendes léptekkel búcsút int az óév.
Vessünk számot az elmúlt napokról,
hetekről, hónapokról.
A rosszat felejtjük el:
újrakezdés az ifjonc új évvel.
Eljövendő esztendő sikerekben teljen,
boldogság, szeretet, egészség
az újév mottója legyen.
Köszöntsd hát illően: étellel, itallal,
minden földi jóval.
Légy nyitott a nagyvilágra,
merj álmodni, merj remélni, merj cselekedni.
Örülj a fényárban úszó napnak, a nyári zápornak,
a felhőkben rejtőző valóságnak.
Napként melegítsen őszinte ölelés,
simuljon ki lelked összes ránca.
Magadnak ne kívánj túl sokat,
lásd a világot, segítsd a rászorulót,
hisz minden ember igazi álma;
a nyugodt, boldog életet megtalálja.
Tudd: igazán boldogok csak akkor lehetünk,
ha egymást szeretjük, s megbecsüljük.

Igazgyöngy

Legyünk kicsit csendben
szívünket fedje a némaság,
az év legszebb ünnepe közeleg,
öröm, szeretet járja át lelkünk.
Imára tartom kezem: Jézus született;
szeretettel örvendjünk érkezésének.
Fenséges gyermek látta meg a napvilágot,
dicső érkezésével jött el a Megváltónk.
Panaszt, fájdalmat mélyen eltemetjük,
embertársaink felé tárjuk ki szívünk.
Óh kérlek Uram!
Add meg az embereknek ami nincsen,
hozz szeretetet, áldást gyermekeinknek.
Karácsony éjjelén a sötétség eljöttével
angyalok békét, áldást, szeretet hintenek,
körbefonva a Földet!
A szeretet szívünk mélyén parázslík,
lángra lobbanva, táplálva - örökké ég,
hisz lelkünk igazgyöngye:
híd menny és föld között.
Szárnyas őrzőink dalával köszöntünk
Jézusunk, néked örömhimnusz-t hirdetünk:
béke, szeretet, barátság, megértés
legyen örök útítársunk.

Reménysugár

Nyári könnyesőt sírnak angyalok,
tüzes csókot hint láztól égő nap,
minden aranyszínű fénysugár
csillogó ékkő-bölcson ring.
Egy mámoros, átvirrasztott
éjszaka után derengő hajnalon,
meredten bámulva azt gondolod
bárcsak köszikla, vagy titokzatos
hegycsúcs lennél, melyet csak
tisztá érzésekkel lehet meghódítani.
Háborgó tengerként szirteket ostromolsz,
szürke fellegek tornyosulnak
fejed felett, de felvirrad a nap,
oszlanak a felhők, s kitisztul az ég.
Monoton világunk megszínesedik,
béke, nyugalom járja át
megsebzett szíved.
Kapcsolj ki, dőlj hátra, gondolj
saját vízesésedre, mely fölött
egyszer neked is megjelenik a
szivárvány.

GÁRDON ÁGNES

Mint bús dongó

Mint bús dongó,
kinek szárnya odavan,
mert gonosz gyermek kitepte azt,
Nézek borzadva e felfordult világra,
s belül forrong bennem az indulat.
Figyelem meredten, de a szűrt fényben
csak homályos szemekkel pislogok.
- Belém reked a szó.
Üvöltenék, hadakoznék
az igazamért,- ahogy nemrég,
S küzdenék, hogy ne legyen annyi bűn,
annyi szenny.
De mit tehet egy szárnyatlan dongó,
ha felrepülni már képtelen.

Minden költemény

Minden költemény
égre felírott gondolat.
Benne a világ,
benne én,
és benne az,
aki olvas,
kibontogat.

A csoda

Olyan messze volt már a tenger, s vele a nyár, de az irántad való érzéseim egy cseppet sem halványultak. Sőt a hiányod még inkább fájt így karácsonykor.

Lelkileg igyekeztem rákészülni az ünnepre, csak hogy már semmi sem volt ugyanolyan, hiszen az a július San Marinóban, mindent megváltoztatott. Az a két és fél hét veled, maga volt a paradicsom.

Egyedül éltem, de magányos mégsem voltam, mert a szívemben örökösen ott voltál és körülvelt az a rengeteg levél, amit, ha végig raktam az ágyon, teljesen beterítette. Ott voltál velem, ott, mindenütt.

Szinte az utolsó pillanatban vettem meg a fenyőfát.

Eldöntöttem, felcsinosítom, színes gyertyákkal ékesítem a lakást, felteszek egy lemezt, főzök valami finom ételt, s még ha magamban is, de megkarácsonyozok. Délután elmentem sétálni. Nagy pelyhekben hullott a hó, nyögve ropogott a csizmám alatt. Betértem a templomba, megnéztem a betlehemes előadást, s imádkoztam. Imádkoztam érted, s magamért.

Tudtuk, tudtuk, már a kezdetekkor, hogy a távolság miatt nehezen képzelhető el a közös jövő, hiszen téged Olaszországhoz köt a munkád, a szüleid, a testvéreid, barátaid,- nekem pedig Magyarország a hazám, az életterem. Mégis, képtelenek voltunk elszakadni egymástól. Írtuk a leveleket, küldtük a fényképeket. Nem hagytuk elmúlni a szerelmet.

Július volt, s én régi álmomat valóra váltva repülőre ültem és elutaztam az olasz tengerpartra, hogy a sok munka után végre kipihenjem magam. Minden remek volt, a szállás, az ételek, a tenger, de hogy ezt fokozni is lehet, azt el nem hittem volna.

A parton a homokban magas, jóképű férfiak kosaraztak. Én tőlük néhány méterre a napozómon feküdtem.

Hamarosan érezni kezdtem, hogy valaki figyel. Az egyik kosaras fiú volt. Valósággal rám tapadt a pillantása.

Amikor szünetet tartottatok, elmentél a büfébe frissítőért. Ahogy visszajöttél, két pohár volt a kezében. Felém tartottál, széles mosollyal, egyenesen felém.

Szia!- ezt neked hoztam, már ha elfogadod tőlem ismeretlenül, - szólítottál meg. Bemutakoztunk, s beszélgetni kezdtünk. Onnantól minden nap találkoztunk.

Hát, így kezdődött.

Hosszú sétákat tettünk az óvárosban, és te, mint építész, igyekeztél megmutatni minden nevezetességet. Bevittél a templomokba, kápolnákba, meséltél a házakról, a várakról, a történelemről. Éttermekbe, fagyizókba jártunk, s fürödtél, napoztál velem a parton.

Ahogy hazafelé vettem az irányt ezen a komor decemberi estén, hirtelen ötlettől vezérelve felkaptam egy marék havat, úgy, mint kiskoromban, gombóccá formáltam, és messzire hajítottam. Elmosolyodtam.

Eszembe jutottak gyermekkorom karácsonyai, az a sok bolondozás, a szánkózás, hógolyózás, s a szülőkkal, nagyszülőkkel töltött varázslatos karácsonyesték.

Most is karácsony van, de a szerelmem nélkül... - hasított belém a fájdalom.

Este hat óra volt, mikor beléptem a lakásomba.

Nekifogtam a fa díszítésének, s miközben recsegve forgott a lemezjátszón a régi, családi bakelit lemez, oda- oda pillantottam a polcra, a fényképedre.

A konyhában a halat befűszereztem, a krumplikat, gombákat mellé helyeztem, kaporral meghintettem és betoltam a sütőbe. Ahogy körbe néztem a szobán, a látványval elégedett voltam, azonban boldognak mégsem mondhattam magam.

Szomorúan kiemeltem két tányért a konyhaszekrényből. Magam sem értem miért... Ösztönös mozdulat volt. Megterítettem egymással szembe, két kristály poharat tettem annak a bornak, amit még te adtál a búcsúzáskor, meggyújtottam a gyertyákat az asztal közepén, s halkan dúdoltam a lemez után a dalokat.

A sütőből kiáramló ünnepi vacsora illata hamarosan belengte a szobát. Felszeltem a bejglit és az asztal szélére helyeztem.

Épp át akartam fordítani a lemezt, amikor megszólalt a csengő. Megriadtam.

Ki lehet az?! Senkire sem számítottam. Idegesen simítottam végig a hajamon, ruhámon. Arra gondoltam, biztos a szomszéd néni jön fűszert vagy egyebet kérni.

Kinyitottam az ajtót, s legnagyobb döbbenetemre te álltál az ajtóban. Egy üveg pezsgőt szorongattál, hátadon a jól

ismert bőr hátizsák csüngött, s az arcodon az, az édes, széles mosoly.

Felsikítottam örömömben, s nyomban a nyakadba ugrottam.

Ahogy szorítottuk egymást, megállíthatatlanul peregtek a könnyeim. Ezek a könnyek azonban, az öröm könnyei voltak. Az a szenteste gyönyörűségessé, életem legmesésebb karácsonyává vált azon pillanatban -, hiszen igazi csodát adott: Téged!

A sínek királya

- Jó reggelt erdő! – fütttyentett Gőzi, a meggypiros kisvonat és már suhant is tovább, a budai hegyek vastag törzsű fái között. Vidám reggeleken, vagy szomorkás délutánokon, ő egyforma fürgeséggel szelte a kanyarokat.

Fő, hogy szeresd a munkád! - okította annak idején az öreg mozdony, aki nyugdíjas éveit a peron melletti füves részen töltötte.

Gőzi valahányszor arra robogott, mindig odafütttyentett neki, mire Mozdí, visszakacsintott homályos szemével.

- Hékás, te miért búslakodsz? - állt meg egy napon előtte. Az öreg mozdony szeme bágyadtan csukódott le.

- Mert egyre gyakrabban jut az eszembe, hogy milyen jó volt, amikor még én is ott robogtam a fényes síneken. Amikor még csillogtam, villogtam, és a gyerekek izgatottan vártak.

- Te szegény! – sajnálta meg Gőzi. Mondd, volna kedved kirándulni egyet?

- Gyenge vagyok én ahhoz. - felelte csüggedten.

A kismozdony nem tágított.

- Ugyan! Kiráncigállak a fűből és valahogy útra kelünk.

Mozdi elnevette magát.

- Te butus, felettem, jócskán eljárt már az idő. Körbenőtt a gaz, a kerekeim berozsdásodtak, az ajtóm beszorult, a szelepeim bedugultak, a festékem is alaposan megkopott.

- Csak, egy próbát, legalább egy próbát tegyünk! – kérlelte.

A mozdony elcsendesedett. Egy pillanatra maga is eljárt a gondolattal, hogy milyen lenne ott zakatolni ismét a lombok alatt, hallani a víg madárcsicsergést, látni a környező hegyeket, miközben meg-megcirógatná a nap-sugár, vagy épp a hátán kopognának a langyos esőcseppek.

- Na, aludj rá egyet! – intett távozó félben Gőzi.

- Őszintén szólva, lenne kedvem hozzá. –füttyenteni akart, de bedugult szelepéből csak egy csúnya, rekedt hangot sikerült kipréselnie.

A közeli juharon ülő fiatal sármány odakapta a fejét.

- Juj, honnan jön ez a rémes hang?!

Körbenézett. Szeme megakadt az elárvult gőzösön.

- Te voltál?

Mozdi ide-oda pislogott. A sármány lendületet vett és rárepült a kéményére. Csőrével megkopogtatta a rozsdás fémet.

- Berekedtél?

- Ki van itt?- krákogott a mozdony.

- Én vagyok Samu, a bajszos sármány!

- Gyere közelebb!

Samu a vonat orrára szállt.

- Na, most, most látsz?

- Ide a szemem elé gyere, mert öreg vagyok és rosszul látok.

A kismadár csodálkozva ingatta a fejét.

- Mi az, hogy öreg?

- Hogy nem vagyok se gyors, se szemrevaló már. Láthatod, a forgalomból is kivontak.

- Kik vontak ki?

- A felnőttek.

- És a gyerekek, ők szeretnek?

- Ők igen. – mosolygott szelíden. Gyakran idejönnek hozzám. A kisebbek úgy köszönnek: Szia Csihuhu! Aztán körbejárnak, megsimogatják a lámpámat, felmásznak az ütközőmre, ráállnak a lépcsőmre.

- Akkor?!

- Mit akkor?

- Akkor vidd el őket egy körre! - bökött csőrével a sín pár felé.

A mozdony nagyot kacagott.

- Hohó, nem vagyok én vasparipa! És a sok gyomtól kiszabadulni sem tudnék.

- Szerintem ellustultál!

Mozdi elkomorult.

- Samu, te fiatal vagy, izmosak a szárnyaid, persze, hogy nem tudod, milyen az erőtlenség.

- De én úgy szeretnék segíteni neked. Azt akarom, hogy újra olyan legyél, mint régen.

- Hohó, ahhoz meg kellene fiatalodnom. Bár az előbb, mikor itt járt a kismozdony, mondott valamit, amin igen-csak eltűnődtem.

- Mit?

- Azt, hogy egy kirándulásra elvinne.

A kismozdonynak este alig jött álom a szemére.

Egyre azon tanakodott, hogyan tudná beváltani a barátjának tett ígéretét.

Mikor végre álomba szenderült, csodás álmot látott.

Látta Mozdit frissen, újra festve, amint a vagonjaival robog a szikrázó napsütésben, s minden megállónál várja őt a zsibongó gyermekcsapat.

Tényleg jó volna megint ott kattogni a síneken! – álmodozott azon az éjszakán az öreg mozdony is. Alig várta, hogy felkeljen a nap, és meghallja Gözi éles kürtjét.

- Hé-kás, ha csakugyan el akarsz vinni, nem bánom, menjünk.

- Szóval, rászántad magad?

Mozdi szeme felragyogott.

- Igen és szívesen csatlakozna hozzánk a kis sármány is.

Nézd, épp felénk tart!

Samu ráröppent Mozdi kéményére.

- Sziasztok!- üdvözölte őket. Hallom, hogy mit tervezel.

Ha nem bánod, én is veletek tartanék.

- Gyere csak, elkel úgyis a segítség. - felelte Gözi.

- Mondjuk füttyülhetnél helyettem!- vetette fel Mozdi.

- Ezer örömmel!- csapdosott szárnyával a madárka. És mikor indulunk?- fordult a kismozdony felé.

- Amint elcsendesedik az erdő idejövünk, és megpróbáljuk kimozdítani a helyéről.

- Már ma?- sopánkodott a mozdony.

- Ne aggódj!- nyugtatgatta. - Majd magamhoz erősítelek, és úgy megyünk.

- Nono!- pöffentett rémulten Mozdi. – A berozsdásodott kerekeimmel én jó, ha döcögni tudok.

Gözi és Samu gondolkodóba estek

- Majd lassan megyünk. – szögezték le.

Mozdi izgatottan várta, hogy besötétedjen. Ám amint a távolból meghallotta az ismerős zakatolást és a fák közti szárnyzuhogást, megint az inába szállt a bátorság.

- Jaj,de félek, jaj de félek! - hüppögött.

- Nyugi, vigyázunk rád. – mondta neki Gözi-, s amilyen közel csak lehetett, odaállt mellé. Látod ezt a kötelet?- Ezt odaerősítem az oldaladhoz, neked pedig annyit kell tenned, hogy lassan, nagyon lassan, ide- oda himbáld magad. Meglásd, előbb- utóbb kimozdulnak a kerekeid.

- Várjatok, kitépem az útban lévő gyomokat – igyekezett hasznossá tenni magát a sármány.

Gözi, addig a mozdony ütközőjére tekerte a kötelet.

- És most, végezzünk néhány próbát!- indítványozta.

Mozdi engedelmesen himbálózni kezdett, s közben nagyokat nyögött. Csak úgy recsegett minden porcikája.

Samu felszállt kéményére és onnan vezényelt.

- Egy- kettő, há-há-három! És akkor megint, egy- kettő-há- há- három!

Néhány rántás után végre kizökkent a helyéből.

- Juhé! – kiáltott a madár.

- Ne hangoskodj, inkább segíts!- mordult rá a kisvonat.

- De én kicsike vagyok! - mondta megszeppenve.

- De a szemed az éles!- Gyere és figyeld, hogy mikor lesznek Mozdi kerekei a sínen. És vigyázz, nehogy alá kerülj!

Gőzi óvatosan húzta, billegtette a mozdonyt. Hamarosan tényleg sikerült ráirányítani a sínre a nehéz kerekeket.

- Látod, most már sínen vagy!- bökte meg a barátját.

- Samu, te is készen állsz?

- Igen! – kiáltott a kéményről.

- Figyelem! Ezzel a csattal még magamhoz rögzítelek, így, ni és már kezdetét is veheti a kirándulás!- mondta jókedvűen.

Mozdi bedugult kéményéből fűjt egy nagyot, aztán döcögősen, nyikorgósan megindultak a kanyargós erdei úton. Az erdő vén tölgyei, bükkjei, nagylevelű hársai, kökény és szederbokrai, messziről üdvözölték a rég nem látott barátot. A Barkócafa nevetve bólintott, a madárcseresznye piros termését rázva csilingelt, s a galagonya, a dombok fehérruhás menyasszonya is gyengéden nyújtotta ágkarjait felé. A fák tetején megbúvó baglyok, ölyvek, és harkályok is mind felélénkültek, amint megpillantották a kis csapatot.

Az öreg mozdony mosolyogva köszöntötte valamennyit. Szelepei ugyan ziháltak, a dugattyúi akadoztak, kerekei lassan forogtak, a füttty jeleket pedig Samu adta helyette, mégis határtalanul boldog volt-, hogy néhány órára újra ő lehetett a sínek királya.

PELESZ ALEXANDRA (Nagykanizsa)

Béklyó nélkül

Elgondolkodva kevergetem a kávémat, az illata megállíthatatlanul kúszik az orromba. Bárcsak az élet receptje is ilyen egyszerű lenne, mint egy jó erős eszpresszóé. Egy adag fekete, két cukor, egy kis tejszín, és már tökéletes is.

A barátnőimmal végre sikerült összehoznunk ezt az estét, mindegyikünk szabaddá tette magát; Fruzsi rábízta a gyerekeit a mamára, én a férjemre, Anna pedig kihagyta a kedvünkért a mai edzést.

– Kár, hogy ilyen ritkán tudunk így leülni – mondja Anna, miközben a műkörmével babrál. – Emlékeztek, régen mennyire más volt? Amikor gimisek voltunk? Órák után csak fogtuk magunkat, beültünk valahová, ittunk egy almalevet, és beszélgettünk.

– Én konkrétan emlékszem arra, amikor egy pénteki napon fogadalmat tettünk: soha nem fogjuk hagyni magunkat, hogy minket is elkapjon a gépszíj. Erre tessék. Itt vagyunk harmincöt évesen, és úgy hajtjuk a mókuskere-

ket, mintha muszáj lenne. A szabadságunk már csak távoli emlék – feleli szomorúan Anna.

– Igen, erre én is emlékszem – bólintok, miközben felidézem magamban azt a délutánt. Boldog voltam, úgy igazán, tele várakozással, vágyakkal, álmokkal. Éreztem, hogy meg tudom majd váltani a világot.

– Tudod, Anna, te legalább egy dologban tartottad magad a fogadalmunkhoz – nevet Fruzsí. – Nem mentél férjhez, nem szültél gyerekeket, így legalább félig szabad maradtál.

– Nektek sem volt kötelező! És tudjátok nagyon jól, hogy engem meg a cégnél szipolyoznak ki. Sokszor este hétig is az ügyfelekkel beszélek, nem egyszer a hétvégéim is a munkáról szólnak, ha egy-egy nagyobb vihar után túl sok káreseményről érkezik bejelentés.

– Nem is akarsz gyereket? – kérdezem hirtelen, mert eszembe jut, hogy erről nagyon régóta nem faggattam.

– Szerintem nem – feleli némi gondolkodás után. – Nem akarom totál korlátok közé szorítani az életem.

Fruzsí is hallgatással felel erre, akárcsak én. Nagyot sóhajt, belekortyol a kávéjába, és kibámul az ablakon. Követem a tekintetét, pár percig csak némán figyeljük a járdán elhaladó embereket. Egytől egyig sietve, lehajtott fejjel, egyedül, vagy gyerekeket húzva maguk után követik a macskakövek szabályos vonalát. Nem pillantanak fel, nem esnek ki a lépteik ritmusából sem. Furcsán érzem magam, fészkelődni kezdek a helyemen, miközben azon jár az agyam, mi lenne, ha egyszer csak mindenki

így kezdene el gondolkozni, mint Anna. Előbb-utóbb monoton léptek sem léteznének többé. Sem gyermekcáj, sem művészet, sem zene. Sem ember. Valahogy elmegy a kedvem attól, hogy folytassam ezt a beszélgetést. Matatni kezdek a táskámban, előhalászom a pénztárcámat és egy ötszázast teszek az asztalra.

– Bocs, csajok, de mennem kell – állok fel, és már húzom is a kabátom, nehogy megállítsanak.

– De hisz’ nem rég jöttél – kerekedik el Fruzszi szeme. – Ki tudja, mikor tudunk megint újra találkozni? Mostanában megállás nélkül éjszakáznom kell majd, annyira kevés a nővér a kórházban. Az éjszakai műszak után meg napközben használhatatlan vagyok.

– Majd csak sikerül valahogy – erőltetek ki magamból egy mosolyt. – De most tényleg megyek. Nem érzem valami jól magam.

– Biztos elkaptál valamit az iskolában – húzza el a száját Anna.

– Nem hiszem – felelem, de nem részletezem, hogy nem fizikailag vagyok rosszul. A lelkem háborog. Az ajtó felé indulok. – További kellemes beszélgetést!

Még egy mondatot hallok, ami Fruzszi száját hagyja el.

– Bár én se siettem volna el a gyerekszülést. Akkor mehettem volna az orvosira is, aztán most nem minimálbérért kínlódnék, hanem dőlné a pénz...

Ahogy kilépek a kávézóból, mellbe vág a hideg. Összehúzom magam előtt az egyszerű, fekete szövetkabátom és hazafelé indulok. Jól esik a hűvös, friss levegő, egy

kicsit magamhoz térek tőle. Örülök, hogy gyalog jöttem, így most előttem áll egy félórás séta a Parkon át. Előhalászom a mobilom, a fülest jól begyakolt mozdulattal a hajam mögé varázsolom, beleillesztem a hallójáratomba, kizárom vele a külvilágot, aztán zenét indítok. Azonnal átjár a jóleső borzongás és a nyugalom. A dallam, a hang... belemerülök egy időre a lüktetésbe, hagyom, hogy elragadjanak az érzések.

Közben elérek a parkhoz, ahol a fák lombjai festményszerű kaput formálva hívnak maguk közé, az őszi színekben játszó falevelek táncot járnak a hűvös szélben. Egy-egy bordó és sárga levél pörögve hullik a lábam elé. Micsoda szépség! Az erőtlen, de annál fényesebb napsugarak utat törnek maguknak a faágak közt, hogy a parkot átszelő kavicsos járdára csillogó fényjátékot varázsoljanak, hogy próbáljanak utat mutatni azoknak, akik erre járnak.

Egy nő jön velem szembe, feje lehorgasztva, vállait lehúzzák a telepakolt táskái. Arca fakó, tekintete élettelen, lábait szaporán kapkodva halad az úton. Nem csodálja meg a fénysugarakat, pedig azok az orra előtt táncolnak; nem látja a színekavalkádot a feje fölött, pedig a falevelek szinte könnyörögnek érte, hogy rájuk nézzen; nem vesz észre engem sem, pedig egy mosollyal bíztatnám, ha rám pillantana.

Zeném ritmusára lépdelek tovább, közben koponyám bensőjében együtt éneklek a hanggal.

*„Szemed íriszén magunkat látom,
fénylő tükör a döbbenet.
Sok életet meguntam már,
de most örülök neki, hogy itt lehetek.
Túl a bűnön, a megbánáson
hitem tüzéhez ülök közel...”*

Az elmém itt megtorpan. A dalt tovább engedem, de én maradok a gondolataimmal. Az biztos, hogy az én hitem is megrendíthetetlen. De vajon jó helyen vagyok? Ezt akartam? Ez az én utam?

Elkalandozok, befelé, megvizsgálom a szívem dobbanásait, a lelkem rezdüléseit, ahogy számot vetek az életről, amit felépítettem magam köré. Lassan rám sötétedik.

– Kata néni! – hallom a zenén keresztül is a boldog gyerekhangozt. Felpillantok, és még éppen időben vetem meg a lábam, mert már ugrik is a karomba Luca. Leállítom a zenét és magamhoz ölelem a kislányt, aki csillogó szemekkel néz fel rám. – Olyan jó volt ma, amikor fociztál velünk! Még az sem volt baj, hogy a fiúk nyertek!

– Szuper csapat voltunk! – simogatom meg a hidegtől kipirosodott arcát.

– Majd jövő héten is játszol velünk?

– Naná! Ki nem hagynám a lányok a fiúk ellen meccset!

– kacsintok rá.

Közben felpillantok az anyukájára, aki csendben mosolyogva figyel minket.

– Annyira szeretnek téged – mondja kedvesen. – Köszönjük.

– Nem kell megköszönni semmit – mosolygok én is.
Luca elhúzódik, megfogja az anyukája kezét és egy hangosan csilingelő „Szia, Kata néni!” kiáltás közben tovább sétálnak.

A szívem boldogan dobban, a lelkem örvendve rezdül.
Zenét indítok.

Hirtelen késztetést érzek, hogy megsziporázzam a lépteim. Szeretnék minél előbb hazaérni. Lépéseimet a zene üteméhez igazítom, elmélyülök a dalban.

„És lásd

Mégis hinni kell

Hogy létezhess szabadon

Hogy szerethess szabadon

És lásd

Mégis hinni kell

Szeretni szabadon”

Közben kiérek a parkból, bakancsom már a göröngyös betonjárdán lépdel.

Egyáltalán nem érzem, hogy béklyó húzná a lábam, inkább kellemes könnyedséggel haladok az otthonom felé. A házak ablakaiból kiszűrődő fények olyanok a sötét égbolt alatt, mint egy-egy Földre szállt csillag, ami mind egy élettörténetet mesél el éppen. Szívesen meghallgatnám őket, szívesen bepillantnék néhány szobába, hogy lássam, mindegyikben ott pörög-e a mókuskerék, és elke-seredett lélek-e, aki hajtja. Börtönnek érzi-e az őt körül-ölő falakat, karokat?

Hazaérek.

Ahogy belépek, Bálint már jön is elém, hogy magához öleljen. Kutatón pillantok fel a szemébe, és látom benne visszatükröződni a saját mosolyom, abban megbújva pedig az elmúlt tizennyolc évünket.

– Mi a baj? Miért nézel így? – lehel csókot a számra.

Mit mondhatnék?

– Csak hiányoztál – hallom meg magam.

Szívem szeretve dobban, lelkem boldogan rezdül.

– Te is hiányoztál – nevet rám, miközben leveszi a kabátom.

– A gyerekek?

– Beszélgetnek a szobában.

– Köszönök nekik.

Benyitok a gyerekszoba ajtaján, mire a két gyönyörűm a nyakamba ugrik. Karjaik pár percig körém fonódnak, nyugtatnak, egyben tartanak.

Nem szorítanak.

Nézem őket, közben már mesélnek rendületlen, minden új élményt, ami érte őket reggeli elválásunk óta. Azt érzem: velük vagyok teljes, de nélkülük is élek. Egyek vagyunk, de hagyjuk egymást szabadon létezni.

Együtt töltött esténk minden hátralévő pillanatát élvezem, korábbi zaklatottságom kezd alábbhagyni. A lelkem már nem háborog.

Lefekszem, és lehunyt szemhéjam mögött szinte azonnal egy álom kezd felsejleni. Még el sem aludtam igazán, csak lebegek valahol a tudatom és a tudatalattim között.

Látok. A kék égbolton látom a békét, az erdő lombjai
közt a legtökéletesebb festményt, a napsugárban a re-
ményt, a férjemben a szerelmet, a gyermekeimben a jö-
vőt, a lélek örökében a végtelen szabadságot.
Szívem megnyugodva dobban, lelkem békésen rezdül.
Mert én így akarok élni.
Korlátok közt is szabadon.

TAKÁCS ANNAMÁRIA

1975-ben születtem, Budán. Régóta írok verseket.
2002-ben nívódíjat kaptam az Accordia kiadó pályázatán.
Műveim több antológiában, újságban jelentek meg.(Aposztróf kiadó, Esküvő újság)
2017-ben és 2018-ban a Magyar Irodalomtörténeti Társaság Csongrád Megyei Szépírói Tagozata és a Faludy György Irodalmi Műhely által meghirdetett Szárnypróbálgatók 2017 és Szárnypróbálgatók 2018 országos irodalmi pályázaton bronz oklevelet nyertem, alkotásaim bekerültek a magyar anyanyelvű alkotók országos antológiájába. Emellett részt vettem versemmel a József Attila Vers-Dal fesztiválon.2017-ben és 2018-ban a Változó Világ APEVA antológiában is megjelent több művem.

Dr. Kiss Dorottya

Dr Kiss Dorottya vagyok.1992-ben születtem. Kisgyerek korom óta érdekel a képzőművészet, a festéssel pedig édesapám hatására kezdtem komolyabban foglalkozni. Munkám mellett amikor csak tehetem, visszavonulok a kis világomba festeni. Olaj - és akrilfestékkel egyaránt szeretek dolgozni.

Takács András

1985-ben született. Hobbi szinten rajzol,versek illusztrálásával most először foglalkozik.

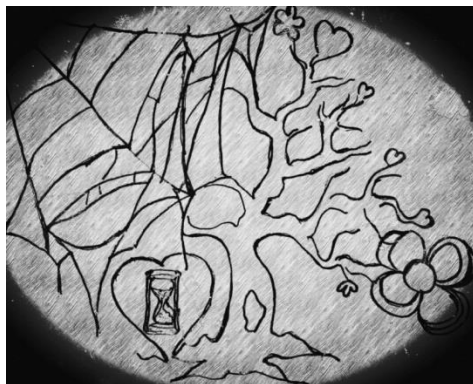

*Dr. Kiss Dorottya
illusztrációja*

Boldogság

Boldogság, te kedves lény,
Magleptél egy szép estén.
Kedvesem hozzám hajolt,
Édes volt ajkán a csók!
Édesebb ajkán a szó,
S tudtam, élni miért jó!
Míg két szemének fényébe
merültem,
Mind azt, mi tegnap volt, fe-
ledtem.
Jó lenne szüntelen csüngeni
Ajkán, szaván, szemén, sze-
retni,
S nem lenne más, csak
Ő meg Én!

Takács András illusztrációja

Szerelmes vagyok

*Az idő pókhálót von arcomra,
de alatta fiatal vagyok.
Testem hervadó virág,
de még élni akarok.
Szagolni friss szegfűt,
az ablakok alatt,
sétálni kézen fogva kettesben,
míg alkonyatba fordul a nap.
A szigeten andalogva suttogni,
szerelmes szavakat,
az esőbe kiállni táncolni,
míg ajkad ajkamra tapad.
Táncolni,
játszani,
szeretni akarok,
élni, s érezni,
szerelmes vagyok!*

Napsugár

Erdők hús rejtekében bújtam,
mézvirágot megszagoltam,
hajnal pírral elpirultam.
Napos napok felhő kékje,
szakadékok meredélye,
kíséri hosszú utam.
Zúgó folyó,
csacsogó patak,
velem mindig együtt halad.
Növő holdnak sárga fénye,
égi csillag ezüst éke,
bársony palástba ragad.
Kis gyíkban kucorgó,
levél fonákon villanó,
surranás vagyok.
Fák ágán hintázó,
fű között megbújó,
széllel suttogok.
Egy jajszó,
s innen kiszakítanak,
de lelkemet örökre beragyogja a nap...

Dr. Kiss Dorottya illusztrációja

Megtisztulás

Lassan méltósággal folyik a Duna,
szinte állni látszik,
opálos zöld fényben játszik,
s hullámszik tova.

Minden lassabb, csendesebb,
a sirály a lég, az autók, a tér
nyögik a nyárnak melegét,
s ősi elemét a fényt.

Kósza zivatarok szaladnak tova,
lemossák szívünkről a port, legyintnek,
s elfutnak oda, hol cseppjeik mint megannyi könnyek
hullnak a szomjas földnek.

Öntözik az új hajtást,
s én megrendülten nézem,
szinte fájón remélem
a megtisztulást.

Elmúlt nyarak emlékére...

Végtelen földek várnak,
számban még íze a nyárnak.
Poros portán poroszkáló,
térdig fűben gázoló vagyok.
Napon száradt ruhák szállnak,
az olajfák este vigyáznak.
Délben delelő délibáb,
nyárba szerelmes vándor ragyog.
Csipkés szélű virágok,
vert arany árnyékát meg-meglesem,
szívem édes kínba fájdul,
mert mi elmúlt, meg nem lelhetem.

Takács András illusztrációja

Dr. Kiss Dorottya illusztrációja

Nyári Este

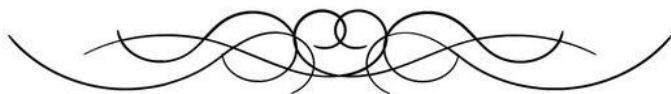
Egy nyári este történt éppen,
majd elveszett a múlt ködében,
a régi erkélyen álltam,
a virágszagú nyárban.
Az este álmosan nyújtózott s nézte a tévét,
míg a szomszéd fiú fütytel kérte,
hogy a másik jöjjön le érte,
várja őket a tér még.
Én támaszkodva néztem
a muskátlik rejtekében
ahogy a fény helyét

az este sötétje
terjedve átveszi,
tintapacaként elszínezi.
Az utcai lámpák sárga fénye
ájultan feküdt a tér kövére,
s a bogarak esti kórusa rázendített.
Én csak álltam ott,
a szomszéd lányka volt,
kinek pörölését hallgattam,
mert az alvásból nem kért,
s a Szabó néni rádiója zengte
a refrént egy régi sanzonból.
Az átellenes házból valaki hangosan,
a tv műsor hangjai alatt kéri a vacsorát,
mély bariton a sezlonról.
S én csak álltam ott,
a bűvös este megfogott,
bent a szobában csend honolt,
csak az ismerős apró neszek kopogták az időt,
s a biztonság szuszogott a sötétben.
Akkor megnyílt az égbolt,
csillagok milliárdjai rajzolódtak ki az égen,
s én a kis perc ember néztem,
ahogy a végtelenség betölti az eget,
s a lelkemet átjárta a csillagok kacagása,
ti neveltetek...

NÉVMUTATÓ

<i>HEGEDŰS BÉLA</i>	3
<i>SZABÓ ZSUZSA</i>	24
<i>SURMAN LÁSZLÓ</i>	29
<i>KAPA VERONIKA</i>	34
<i>MÉSZÁROS ELEONÓRA</i>	37
<i>STANCZIK-STARECZ ERVIN</i>	44
<i>AMBRUS JÓZSEF</i>	63
<i>CSISZÁRIK MÁRIA</i>	79
<i>VARGA SÁNDOR</i>	90
<i>F. PUSZTAI KAROLINA</i>	93
<i>BAJZIKNÉ PANNI</i>	105
<i>BODA ZSÓFIA BORBÁLA, BUKSI</i>	108
<i>N. SEBESTYÉN KATALIN</i>	114
<i>GÁRDON ÁGNES</i>	117
<i>PELESZ ALEXANDRA</i>	127
<i>TAKÁCS ANNAMÁRIA</i>	135

A SZÓ ÜNNEPE
exkluzív irodalmi antológia

Kiadó: KÉK-FEHÉR KÖNYVKIADÓ (Pápa)

Főszerkesztő: Rátz Ottó Magyar Köztársasági Bronz
Érdemkereszt-díjas igazgató, elnök

Kiadás éve: 2019. ISBN 978-615-81211-1-8

www.konyvkiadas.eu

Nyomdai munka: PALATIA Nyomda és Kiadó Kft. (Győr)

A könyv kereskedelmi forgalomba nem kerül!

A kötet írásait olvasva **Weöres Sándor** gyönyörű sora tűnik elő:

„Keverd a szíved napsugár közé”

Nem, nem csalatkozunk:

érzelmes, megható, komoly írásokat olvashatunk örök körforgásban a bánattal és boldogsággal, a szeretetlenséggel és „örökszeretettel”, sikertelenséggel és sikerrel...

Kötetünk egyik szerzője, **Ambrus József** ezt írja : *még mindig keresem a szót, az énképek ritka példányait, a versek egyedi formátumát, ritka gyöngyszemeit.*

...és mégis: öröm volt olvasni, szerkeszteni A szó ünnepe antológiát, mert tudjuk, hisszük, valljuk: a szó elszáll, az írás megmarad.

S ez a fontos minden íróembernek: gondolatai – s ezáltal személyisége – nyomot hagynak a jelenben, embertársaiban, amint az Emlékezz rám c. filmben elhangzik: Nyomot hagyunk az általunk megérintett életekben.

RÁTZ OTTÓ

*Magyar Köztársasági Bronz Érdemkereszt-díjas
mesterpedagógus, szaktanácsadó, szakértő, újságíró, szerkesztő*

Kék-Fehér Könyvkiadó